

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Biblia, lat

Menardus <Eisnacensis>

[Basel], 8. Sept. 1477

Paralipomenon Secvndvs

[urn:nbn:de:bsz:31-295433](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-295433)

argenti talenta decē milia: et eris talenta octo et octo milia: ferri q̄ centum milia talentoz. et apud quēcūq; muētī sūt lapides dederūt in thesauros domus dñi p manum iehiexel gersonitis. Letatusq; est p̄lius euz vota sponte pmitterent: quia corde toto afferebant ea dño. **Sed** et dauid rex letatus est gaudio magno: et bñ dixit dño corā vniuersa mltitudine et ait. **Benedictus es dñe deus isrl patris nostri:** ab eterno i eternū **Tua est dñe magnificētia et potētia et gl̄a atq; victoria:** et tibi laus. **Cuncta em̄ q̄ i celo sunt et i terra:** tua sūt. **Tuū dñe regnū:** et tu es sup omnes p̄ncipes. **Tue diuitie:** et tua est gloria: tu dominaris omniū. **In manu tua virtus et potentia:** i manu tua magnitudo: et imperiū omniū. **Nunc igit̄ deus noster ofitemur tibi:** et laudamus nomē tuum incētū. **Quis ego et quis populus me⁹ vt possimus h̄ tibi vniūsa pmittere?** **Tua sunt omnia:** et que de manu tua accepim⁹ dedimus tibi. **Peregrini em̄ sumus corā te et aduene:** sicut omnes patres nostri. **Dies nostri quasi vmbra sup terrā et nulla ē mora:** **Dñe deus noster omnis hec copia quas parauimus vt edificaret̄ dom⁹ nomini sancto tuo de manu tua est:** et tua sunt omnia. **Scio de⁹ me⁹ qd p̄bes corda:** et simplicitatem diligas: vnde et ego i simplicitate cordis mei letus obtuli vniuersa hec: et populum tuum qui hic reperit⁹ est vidi cū mgēti gaudio tibi offerre donaria. **Dñe de⁹ ab raam et ysaac et isrl patrū nostroz custodi i eternū hanc voluntatem cordis eoz:** et semper i venerationē tui mens ista pmaneat. **Salomon q̄ filio meo da cor pfectū:** vt custodiat mandata tua et testimonia tua et cerimonias tuas et faciat vniuersa: et edificet edem cui⁹ impensas parauit. **Precepit aut̄ dauid vniuersę ecclesie:** **Benedicite dño deo nostro:** **Et benedixit omnis ecclesia dño deo patrū suoz:** et inclinauerunt se et adorauerūt deum: et deinde regē. **Imolauerūtq; victimas dño:** et obtulerunt olocausta die sequenti thesauros mille. arietes mille. agnos mille. cum libamimib; suis. et vniuerso ritu abundantissime i omnē isrl. **Et comederunt et biberunt corā dño i die illo cū grandi leticia:** et vixerūt secūdo salomonē filium dauid. **Vixerūt aut̄ eum do**

mimo i p̄ncipem: et i pontifices. **Seditq; salomō sup soliu dñi i regē p dauid patre suo et cūctis placuit:** et paruit illi ois isrl. **Sed et vniūsi p̄ncipes et potentes et cūcti filij regē dauid dederūt manū et subiecti fuerunt salomoni regi.** **Magnificauit q̄ dominus salomonem super omnem isrl:** et dedit illi gloriaz regni qualem nullus habuit añ euz rex isrl. **Igit̄ dauid fili⁹ ysaac regnauit super vniuersum isrl:** et dies quib; regnauit super isrl fuerūt q̄draginta anni. **In hebron regnauit septem annis et i iherlm trīgintatrib;** et mortuus est i senectute bona plenus dierū. et diuitijs et gloria: et regnauit salomon fili⁹ eius p eo. **Hęsta aut̄ regis p̄iora et nouissima scripta sunt i libro samuel videntis et i libro nathan p̄phete:** atq; i volumine gad videntis: vniuersi q; regni eius et fortitudinis et tempoz q̄ transferūt s̄ eo siue i israhel: siue i cūctis regnis terraz.

Explicit liber paralipomenon primus.

Incipit liber paralipomeno scds. CA. I.

Onfortatus est ergo salomon filius dauid i regno suo: et dñs erat cum eo: et magnificauit eum i excelsum. **Precepitq; salomon vniuerso israheli tribunis et centurionib; et ducibus**

et iudicib; omnis isrl et p̄ncipib; familiarū: et abiit cū vniuersa multitudine i excelsum gabaon: vbi erat tabernaculū federis dñi: qd̄ fecit moyses famulus dei i solitudine: archam aut̄ dei adduxerat dauid d̄ cariatiarim i locū quez p̄parauerat ei et vbi fixerat illi tabernaculū: hoc est i iherlm. **Altare q̄ enēū qd̄ fabricatus fuerat beseleel filius vri filij vri ibi erat coram tabernaculo dñi:** quod et requisit salomon et omnis ecclesia. **Ascenditq; salomon ad altare enēū coram tabernaculo federis dñi et obtulit i eo mille hostias.** **Ecce aut̄ i ipa nocte apparuit ei deus dicens.** **Postula qd̄ vis:** vt dem tibi. **Dixitq; salomon deo:** tu fecisti cū dauid patre meo misericordiā magnā: et cōstituisti me regem p eo. **Nunc q̄ dñe deus:** impleat sermo tuus que pollicit⁹ es dauid patri meo. **Tu em̄ me fecisti regē super populū tuū multū:** qui tā innumerabil

est q̄ puluis terre. Da mihi sapientiā et intelligentiā: vt ingrediar et egrediar coram populo tuo. Quis em̄ potest hūc pplm tuum digne qui tam grandis est iudicare? Dixit aut̄ deus ad salomonē. Quia hoc magis placuit cordi tuo. et non postulasti diuitias et substantiā et gloriā. neq; animas eoz qui te oderant: sed nec dies vite plurimos. petisti aut̄ sapientiā et scientiā: vt iudicare possis populum meū super quē constituisti te regē. Sapientia et scientia data sūt tibi. Diuitias aut̄ et substantiā et gloriā dabo tibi: ita vt nullus in regib; nec ante te nec post te fuerit similis tui. Venit ḡ salomon ab excelso gabaon in iherosolimam corā tabernaculo federis: et regnavit sup̄ israhel. Congregauitq; sibi currus et equites: et facti sunt ei mille quadringenti currus et duodecim milia equitū. et fecit eos eē in vrbib; q̄ dzigarū et cū rege in iherosolimam. Prebuitq; rex argentū et aurum in iherosolimam quasi lapides et cedros quasi ficomoros que nascunt̄ in campis: multitudīne magna. Adducebant aut̄ ei equi de egipto de choa a negociatorib; regis: qui ibant et emebant p̄cio quadringentā equoz sexcentis argenteis et equitū centū quadraginta. Similiter de vniuersis regnis ceteroz et a regib; siriē emptio celebrabat̄.

CA. II.

Creuit aut̄ salomon edificare domū nomini dñi: et palacium sibi. Et numerauit septuaginta milia virorum portantiū humeris: et octoginta milia qui cederent lapides in montib;: p̄positosq; eoz tria milia sexcentos. Misit q; ad hirā regem tyri dicens. Sicut egisti cū dauid patre meo: et misisti ei ligna cedrina vt edificaret sibi domum in qua et habitauit: sic fac mecū vt edificem domū nomini dñi dei mei: et cōsecrem eam: ad adolendū incensum coram illo et fumigāda aromata. et ad p̄positionē panum sempiternā et olocustomata mane et vespere sabbatis q; et neomenijs et solēnitatib; dñi dei nostri in sempiternum que mandata sunt israhel. Domus em̄ quam edificare cupio magna est. Magnus em̄ deus noster: sup̄ omnes deos. Quis ḡ poterit p̄ualere: vt edificet ei dignas domū. Si celum et celi celozum capere eum nequeūt: quantū ego sū vt possim edificare ei domū

Sed ad hoc tantum vt adoleatur incensum corā illo. Mitte igit̄ mihi virū eruditū qui nouerit opari in auro et argento ere et ferro purpura coccino et iacinto. et qui sciat sculperē celaturas: cum his artificib; q̄s mecū habeo in iudea et in iherosolimam quos p̄parauit dauid pater meus. Sed et ligna cedrina mitte mihi et artheutina et pinea de libano. Scio em̄ q̄ serui tui nouerint cedere ligna de libano. Et erūt serui mei cū seruis tuis vt parent̄ mihi ligna plurima. Domus em̄ quam cupio edificare magna est nimis et ielita. Preterea operarijs qui cesuri sunt ligna seruis tuis dabo in cibaria tritici choros viginti milia: et ordeī choros totidem: et olei q; sata viginti milia. Dixit aut̄ hirā rex tyri p̄ literas q̄s miserat salomoni. Quia dilexit dñs populū suū: idcirco te regnare fecit super eum. Et addidit dicens. Benedictus dñs deus israhel qui fecit celū et terram: qui dedit dauid regi filiū sapientē et eruditū et sensatū atq; prudentem: vt edificaret domū dño. et palacium sibi. Misit ḡ tibi virū prudentem et scientissimum. hiram patrem meū filium mulieris de filiabus dan cuius pater fuit tirus: qui nouerit opari in auro et argento. ere et ferro et marmore et lignis: in purpura q; et iacinto et bisso et coccino. et qui sciat celare omnes sculpturam. et adinuenire prudenter quod cuiq; in opere necessariū est: cū artificib; tuis et cū artificib; dñi mei dauid patris tui. Triticū ḡ et ordeum et oleū et vinum. que pollicitus es dñe mi mitte seruis tuis. Nos aut̄ cedemus ligna de libano quot necessaria habueris: et applicabim; ea ratibus p̄ mare in ioppē: tuū aut̄ erit transferre ea in iherosolimam. Numerauit igit̄ salomon omnes viros p̄selitos qui erant in terra israhel. post diuinationē quā dinumerauit pater eius et inuenti sunt centum quinquaginta milia et tria milia sexcenti. Fecitq; ex eis septuaginta milia q̄ humeris onera portarēt: et octoginta milia qui lapides de montib; cederēt: tria aut̄ milia et sexcentos p̄positos operuz populi.

CA. III.

cepit salomon edificare domū dñi in iherosolimam in monte moria qui demonstrat̄ fuerat dauid patri ei in loco quē parauerat dauid in area ornan

Iebusei. **C**epit autē edificare mense secundo: a no quarto regni sui. **E**t hec sunt fūdamēta que iecit salomon vt edificaret domus dei: longitudinis cubitos in mēsurā p̄ma sexaginta: latitudinis cubitos viginti. **P**ortū cū vero ante frontem que tetendebat in lōgū. iuxta mēsurā latitudinis dom⁹: cubitoꝝ viginti. **P**orro altitudo centū viginti cubitoꝝ erat. **E**t deaurauit eā intrinsecus auro mundissimo. **D**omū q̄q̄ maiores textit tabulis ligneis abiegnis: et lammas auri obrixi affixit per totū. **S**culpfitq̄ in ea palmas: et quasi catenulas se inuicē oplectentes. **S**trauit q̄q̄ pauimentū templi p̄ciosissimo marmore: decoꝝe multo. **P**orro aurū erat p̄batissimū. **D** cui⁹ lammas textit domū et trabes eius et postes ⁊ parietes ⁊ ostia: ⁊ celauit cherubim in parietib⁹. **F**ecit q̄q̄ domū sancti sanctorū: longitudinē iuxta latitudinē domus cubitoꝝ viginti: ⁊ latitudinem filiter viginti cubitoꝝ. **E**t lammas aureis textit eam quasi talentis sexcentis: sed ⁊ clauos fecit aureos: ita vt finguli clauiflos quinquagenos appenderēt. **C**enacula q̄q̄ textit auro. **F**ecit etiā in domo sancti sanctorū cherubim duos opere statuario: ⁊ textit eos auro. **A**le cherubim viginti cubitis extendebant: ita vt vna ala haberet cubitos quinq̄ et tangeret parietem domus: et altera quinq̄ cubitos habens: alam tangeret alteri⁹ cherub. **S**iliter cherub alteri⁹: ala quinq̄ cubitos habebat: ⁊ tangebatur parietem: et ala eius altera quinq̄ cubitoꝝ alā cherub alteri⁹ attingebat. **I**git̄ ale vtriusq̄ cherub expanse erant: et extendebant p̄ cubitos viginti. **I**psi autē stabāt erectis pedib⁹: ⁊ facies eoz̄ verse erāt ad exteriores domū. **F**ecit q̄q̄ velū ex iacinto purpura cocino et bisso: ⁊ intexuit ei cherubi. **A**n̄te fores etiā templi duas colūnas: que triginta et quinq̄ cubitos habebāt altitudinis. **P**orro capita eoz̄ quinq̄ cubitoꝝ: necnō ⁊ q̄si catenulas in oraculo: et superposuit eas capitib⁹ colūnarum. **M**alagrana etiā centum: que catenulis interposuit. **I**psas q̄q̄ colūnas posuit in vestibulo templi: vnā a dextris ⁊ alterā a sinistris. **E**ā q̄ a dextris erat vocauit iachim: ⁊ q̄ ad leuā vocauit booz.

CA.

III.

Fecit q̄q̄ altare eneum viginti cubi-

toꝝ longitudinis et viginti cubitoꝝ latitudinis ⁊ decē cubitoꝝ altitudinis. **M**are etiā eneū fusile decem cubitis a labio vsq̄ ad labiū: rotūdum p̄ circuitū. **Q**uinq̄ cubitos habebat altitudinis: et funiculis triginta cubitoꝝ abigebat girū eius. **S**ilitudo q̄q̄ bouum erat subter illud. **E**t decem cubitis quedam extrinsecus celature: q̄si duob⁹ versib⁹ aluū maris circūbant. **B**oues autē erant fusiles: ⁊ ipsum mare super duodecim boues impositum erat: quoz̄ tres respiciebant ad aquilonē: ⁊ alij tres ad occidentē. **P**orro tres alij meridiem: et tres q̄ reliqui erāt orientē: habentes mare superpositū. **P**osteriora autē bouum erant intrinsecus sub mari. **P**orro vastitas ei⁹ habebat mēsurā palmi: ⁊ labium illi⁹ erat q̄si labium calicis vel repandi lilij: capiebatq̄ tria milia metretas. **F**ecit q̄q̄ concas decē: ⁊ posuit quinq̄ a dextris ⁊ quinq̄ a sinistris: vt lauaret̄ in eis oīa q̄ iolocauitū oblati erāt. **P**orro in mari sacerdotes lauabant. **F**ecit autē et cadelabra aurea decem scdm̄ speciem quā iusserat fieri: ⁊ posuit ea in templo quinq̄ a dextris ⁊ quinq̄ a sinistris. **N**ecnon et mensas decē ⁊ posuit eas in templo quinq̄ a dextris ⁊ quinq̄ a sinistris. **F**ialas q̄q̄ aureas centum. **F**ecit etiam atrium sacerdotū ⁊ basilicā grādem: ⁊ ostia in basilica q̄ textit ere. **P**orro mare posuit in latere dextro cōtra orientē ad meridiem. **F**ecit autē biram lebetas et creagras et fialas: et compleuit omne opus regis in domo dei. **H**oc est colūnas duas ⁊ epistilia: ⁊ capita et quasi quedam retiacula: que capita tegerēt sup̄ epistilia. **M**alagrana q̄q̄ quadraginta et retiacula duo: ita vt bini ordines malagranatoꝝ singulis retiaculis iūgerent: que p̄tegerēt epistilia et capita colūnarū. **B**ases etiā fecit: ⁊ cōcas: quas supposuit basibus mare vnū: boues q̄q̄ duodecim sub mari et lebetas ⁊ creagras ⁊ fialas. **D**ia vasa fecit salomoni birā pater ei⁹ in domo dñi: ex ere mundissimo. **I**n regione iordanis fudit ea rex in agillosa terra: iter sochet ⁊ saredata. **E**rat autē multitudo vazoꝝ innūabilis: ita vt ignoraret̄ p̄odus eris. **F**ecitq̄ salomon oīa vasa dom⁹ dei: ⁊ altare aureū ⁊ mēsas ⁊ super eas panes p̄positōis. **C**adelabra q̄q̄ eū lucernis suis vt luceret̄ ante oraculū iux̄

ritū ex auro purissimo. ⁊ florentia quedaz
⁊ lucernas. ⁊ forcipes aureos. **D**ia δ auro
mūdissimo facta sunt. **T**himeamateria q̄z
⁊ thuribula ⁊ fialas ⁊ mortariola. ex auro
purissimo. **E**t ostia celauit templi interioris
id est. in sanctasanc̄toꝝ. ⁊ ostia templi fori
secus aurea. **S**icq; opletū ē omne opus qđ
fecit salomon i domo dñi. **CA. V.**

Ptulit igit̄ salomō oia que uerat dauid
pater suus. argentū ⁊ aurū. ⁊ vniuersa va
sa posuit in thesauros domus dñi. **P**ost que
ogregauit maiores natu isrl ⁊ cūctos pñ
cipes tribuū. ⁊ capita familiarū δ filijs isrl
in iherlm. vt adducerēt archam federis do
mini de ciuitate dauid que est in spon. **V**e
nerūt itaq; ad regem omnes viri isrl. i die
solēni mensis septimi. **C**ūq; venissent cūcti
senioꝝ isrl. portauerūt leuite archam. ⁊ itu
lerūt eam. ⁊ omnē paraturam tabernaculi
Porro vasa sanctuarij que erāt in taberna
culo portauerūt sac̄dotes cū leuitis **R**ex at̄
salomon ⁊ vniuersus cetus isrl. et omnes q̄
fuerūt ogregati ante archā imolabāt ari
etes ⁊ boues absq; villo numero. **T**āta em̄
erat multitudo victimarū. **E**t inuulerunt
sacerdotes archam federis dñi i locum su
um id est. ad oraculū templi in sanctasanc̄
toꝝ subter alas cherubim. ita vt cherubi
expanderēt alas suas sup locū in quo posi
ta erat archa. ⁊ ipam archam tegerēt cū
vctib; suis **V**ectiū aut̄ quib; portabat ar
cha. q; paululū longiores erāt capita. pa
rebant ante oraculum. **S**i vero quis paulu
lum fuisset extrinsecus. eos videre nō pote
rat. **F**uit itaq; archa ibi vsq; in presentem
diem. **N**ihilq; erat aliud in archa nisi due
tabule. quas posuerat moyses in oreb; quā
do legem dedit dñs filijs isrl egredientib;
ex egipto. **E**gressis aut̄ sacerdotib; de sanc
tuario. omnes em̄ sacerdotes qui ibi pote
rāt inueniri sanctificati sunt. nec adhuc i il
lo tpe vices ⁊ misteriorum ordo inter eos
diuisus erat. **T**am leuite q̄ cantores id est
⁊ qui sub asaph erant. ⁊ qui sub heman. et
qui sub ydithū filij ⁊ fratres eorum vestiti
bissimis. cimbali; ⁊ psalterijs. ⁊ citharis cō
crepabant stantes ad orientalem plagam
altaris. ⁊ cū eis sacerdotes centuz viginti
ca nentes tubis. **I**git̄ cūctis pariter ⁊ tu
bis ⁊ voce ⁊ cimbali; ⁊ organis. et diuersi

generis musicoz; ocmētib;. ⁊ vocem in sub
lime tollentib; longe sonit⁹ audiebat̄. ita
vt cū dñm laudare cepissent ⁊ dicere. **C**ō
fitemini dño qm̄ bonus. qm̄ in eternū mise
ricordia ei⁹. impleret̄ dom⁹ dei nube. ne pos
sent sacerdotes stare ⁊ ministrare ppter ca
liginē. **C**ompleuerat em̄ gla dñi domū dei.
CA. VI.

Vnc salomon ait. **D**ñs pollicitus ē
vt habitaret in caligine. ego aut̄
edificauī domū nomi ei⁹. vt habitaret ibi
in perpetuū. **E**t ouertit rex faciē suā. ⁊ be
nedixit vniuerse multitudini isrl. **N**az ois
turba stabat intenta ⁊ ait. **B**enedictus do
minus deus isrl. q̄ qđ locut⁹ est dauid pa
tri meo. opere opletuit dicēs. **A** die q̄ eduxi
populū meū de terra egipti. nō elegi ciuita
tem de cūctis tribubus isrl vt edificaret̄ in
ea domus nomini meo neq; elegi quequam
aliū virū vt esset dux in populo meo isrl. s;
elegi iherlm vt sit nomen meū in ea et elegi
dauid vt ostituerē eū sup populū meū isrl.
Cūq; fuisset voluntatis dauid patris mei.
vt edificaret domū nomini dñi dei israhel.
dixit dñs ad eū. **Q**uia hec fuit volūtas tua
vt edificares domū nomini meo. bene qđem
fecisti huiuscemodi habere volūtatē. sed
non tu edificabis mihi domū. **V**erūtamen
filius tuus qui egrediet̄ de lumbis tuis. ip
se edificabit domū nomini meo. **C**ōpleuit
ḡ dñs sermonē suū quē locutus fuerat. et
ego surrexi p dauid patre meo. ⁊ sedi sup
thronū isrl sicut locutus est dñs. ⁊ edifica
uī domū nomini dñi dei isrl. ⁊ posui in ea ar
cham in qua est pactū dñi qđ pepigit cū fi
lijs isrl. **S**tetit ḡ coraz altari dñi ex adūso
vniuerse multitudinis isrl. et extendit ma
nus suas. **S**i quidem fecerit salomon basim
eneam ⁊ posuerat eā i medio basilice. habē
tem quinq; cubitos longitudinis. ⁊ quinq;
latitudinis ⁊ tres cubitos altitudis. **S**ta
titq; super eā. ⁊ deinceps flexis genib; con
tra vniuersam multitudinē isrl ⁊ palmis i
celū leuatis ait. **D**ñe deus isrl. nō ē similis
tui deus in celo ⁊ in terra. q̄ custodis pactū
⁊ misericordiā cū seruis tuis. qui ambulāt
corā te i toto corde suo. q̄ pstitisti seruo tuo
dauid patri meo quecūq; locut⁹ fueras ei
⁊ q̄ ore pmiseras opere oplesti. sicut et pñs
tempus pbat. **N**unc ḡ dñe deus isrl imple

seruo tuo patri meo dauid quecuq; locu-
tus es dicens. **N**on deficiet ex te vir coram
me qui sedeat sup thronu isrl: ita tm si cu-
stodierint filij tui vias tuas. et ambulauerit
in lege mea: sicut et tu ambulasti coram me.
Et nuc dne deus isrl firme sermo tuus: que
locutus es seruo tuo dauid. **E**rgo ne cre-
dibile est. vt habitet deus cu hominib; sup
terram. **S**i celu et celi celoz non te capiunt:
quatomagis domus ista qua edificauit. **S**ed
ad hoc tm facta est. vt respicias orationes
serui tui. et obsecratione eius dne deus meus
audias et pces quas fudit famulus tuus co-
ram te: vt apias oculos tuos sup domu is-
tam diebus et noctibus. sup locu in quo pollici-
tus es vt inuocet nomen tuum: et exaudires
orationem qua seruus tuus orat in eo: et ex-
audias pces famuli tui et ppli tui isrl. **Q**ui-
cuq; orauerit in loco isto. exaudi d habita-
culo tuo id est. de celis. et respiciare. **S**i pec-
cauerit quispiam in pximu suu et iurare co-
tra eu paratus venerit. seqq maledicto con-
strinxerit coram altari in domo ista tu au-
dies de celo. et facies iudiciu seruo tuoz:
ita vt reddas iniquo via sua in caput ppi-
um: et vlciscaris iustum retribuens ei sedm
iusticia suam. **S**i supatus fuerit populus
tuus isrl ab inimicis. peccabunt em tibi. et
ouerfi egerint penitentia. et obsecrauerint
nomen tuu. et fuerint deprecati in loco isto tu
exaudies de celo et respiciare peccato populi
tui isrl et reduc eos in terram qua dedisti eis
et patrib; eoz. **S**i celo clauso pluuia non
fluxerit ppter peccata populi tui. et deprecati
te fuerint in loco isto et ofessi nomini tuo.
et ouerfi a peccatis suis cu eos afflixeris ex-
audi de celo dne. et dimitte peccata seruis
tuis. et populi tui isrl: et doce eos via bona.
per qua ingrediant: et da pluuia terre qua
dedisti populo tuo ad possidendu. **F**ames si
orta fuerit in terra. et pestilentia. erugo et
aurugo et locusta et bruceus. et hostes vasta-
tis regionibus portas obsederint ciuitatis
omnisq; plaga et infirmitas psserit: si quis
de populo tuo isrl fuerit deprecatus agnoscens
plagam et infirmitate sua et expanderit ma-
nus suas in domo hac: tu exaudies de celo
de sublimi scilicet habitaculo tuo. et respiciare:
et redde unicuiq; sedm vias suas quas nosti
eu habere in corde suo. **T**u em solus nosti co-

da filioz hoim: vt timeant te et ambulent in
vijs tuis cuctis diebus quibus viuunt super fa-
ciem terre qua dedisti patrib; nostris. **E**x-
ternum qd qui non est de populo tuo isrl si
venerit de terra longinqua ppter nome tuu
magnu et ppter manu tua robustam. et bra-
chium tuu extenu. et adorauerit in loco isto:
tu exaudies de celo firmissimo habitaculo
tuo. et facies cucta p quibus inuocauerit te
ille peregrinus: vt sciant oes populi terre
nomen tuu. et timeat te sicut populus tuus
isrl: et agnoscant qd nomen tuum inuocatu
est super domu hac qua edificauit. **S**i egres-
sus fuerit populus tuus ad bellum contra adu-
sarios suos. p viam in qua miseris eos: ado-
rabunt te contra viam in qua ciuitas hec est
qua elegisti. et domus qua edificauit nomini
tuo: vt exaudias de celo pces eoz et obse-
rationem. et vlciscaris. **S**i aut peccauerit
tibi. neq; em est homo qui non peccet. et ira-
tus fueris eis. et tradideris hostib; et capti-
uos duxerit eos in terra longinqua vel cer-
te que iuxta est. et ouerfi in corde suo in te-
ra ad qua captiui ducti fuerant egerint pe-
nitentia. et deprecati te fuerint in terra cap-
tiuitatis sue. dicentes. peccauimus. iniqui feci-
mus. iniuste egimus: et reuerfi fuerint ad te
in toto corde suo. et tota aia sua in terra cap-
tiuitatis sue. ad qua ducti sunt: adorabunt
te extra viam terre tue qua dedisti patrib;
eoz. et vrbis qua elegisti. et domus quam
edificauit nomini tuo: vt exaudias de celo.
hoc est. de firmo habitaculo tuo preces eo-
rum. et facias iudiciu. et dimittas populo tuo
quauis peccatori. **T**u es em deus meus. **A**p-
periant queso oculi tui: et aures tue intete
sint ad orationes que fit in loco isto. **N**unc
igitur surge dne deus in requiem tuam: tu et
archa fortitudinis tue. **S**acerdotes tui do-
mine deus: induant salutem: et sancti tui le-
tent in bonis. **D**ne deus meus ne auerferis
faciem xpi tui. **M**emento misericordiarum
dauid serui tui. **C**uq; opleret salomon fun-
dens pces. ignis descendit de celo. et deuora-
uit olocusta et victimas. et maiestas dni
impleuit domu: nec poterant sacerdotes in-
gredi templu dni eo qd impleisset maiestas
dni templu dni. sed et omnes filij isrl vide-
bant descendentem igne et gloria dni super
domu: et corruetes pmi in terra sup pauimentu

stratū lapide adorauerūt ⁊ laudauerūt do-
mīnū qm̄ bonus: qm̄ in seculū misericordia
eius. Rex autē et omnis populus imolabant
victimas corā dño. **CA. VII.**

Actauit igit̄ rex salomon hostias.
m boū vigintiduo milia: arietū centū
viginti milia. **E**t dedicauit domū dei
rex ⁊ vniuersus popul⁹. **S**acerdotes autez
stabant in officijs suis. ⁊ leuite in organis
carmīnū dñi. que fecit dauid rex ad laudā-
dum dñm. qm̄ in seculū misericordia eius:
hymnos dauid canentes p̄ man⁹ suas. **P**o-
ro sacerdotes canebāt tubis ante eos: cū-
ctusq; isrl̄ stabat. **S**anctificauit q; salomō
medium atrij ante templū dñi. **O**btulerat
em̄ ibi olocauista ⁊ adipēs pacificoz: qz al-
tare enē qd̄ fecerat non poterat sustinere
olocausta ⁊ sacrificia ⁊ adipēs. **F**ecit ḡ sa-
lomon solēnitatem i tpe illo septem diebz
⁊ omnis isrl̄ cum eo. ecclesia magna valde:
ab introitu emath vsq; ad torrentē egipti
Fecitq; die octaua collectā. eo qd̄ dedicass̄
altare septē diebz. ⁊ solēnitatē celebrasset
diebz septē. **I**git̄ die vicesimatercia mēsis
septimi dimisit populos ad tabernacula sua.
letātes atq; gaudentes sup̄ bono qd̄ fecerat
dñs dauid ⁊ salomoni ⁊ isrl̄ populo suo. **C**ō-
pleuitq; salomon domū dñi. et domū regis
⁊ omnia que disposuerat in corde suo vt fa-
ceret in domo dñi ⁊ i domo sua. ⁊ p̄speratus
est. **A**pparuit autē ei dñs nocte: ⁊ ait. **A**udi-
ui orationē tuā: ⁊ elegi locum istū mihi in
domū sacrificij. **S**i clausero celū ⁊ pluuia n̄
fluxerit. ⁊ mādauro ⁊ p̄cepero locuste vt
deuoret terram. et misero pestilentiam in
populum meū. ouersus autē populus meus
sup̄ quos inuocātū est nomen meū. d̄p̄cat⁹
me fuerit. ⁊ exquehuerit facies meā. ⁊ ege-
rit penitentiā a vijs suis pessimis: ⁊ ego ex-
audia de celo. ⁊ p̄picius ero peccatis eoz. ⁊
sanabo terrā eoz. **O**culi q; mei erūt ap-
erti ⁊ aures mee erecte: ad orationes ei⁹ qui
in loco isto orauerit. **E**legi em̄ ⁊ sanctifica-
ui locū istum. vt sit nomē meū ibi in semp̄-
ternum. ⁊ p̄maneat oculi mei et cor meuz
ibi cūctis diebz. **T**u q; si ambulaueris co-
ram me sicut ambulauit dauid pater tuus
⁊ feceris iuxta oīa que p̄cepi tibi. ⁊ iustici-
as meas iudiciaq; seruaeris suscitabo thro-
nū regni tui sicut pollicitus sum dauid pa-

tri tuo dicens. **N**on auferetur de stirpe tua
vir qui non sit p̄nceps in isrl̄. **S**i autē auer-
si fueritis ⁊ dereliqueritis iusticias meas ⁊
p̄cepta mea que p̄posui vobis: ⁊ abeuntes
seruieritis dijs alienis ⁊ adoraueritis eos:
euellam vos de terra mea quā dedi vobis. ⁊
domū hanc quā edificauī nomini meo p̄pici-
am a facie mea. ⁊ tradam eā in parabolas
⁊ in exemplū cūctis populis. et domus ista
erit in puerbiū vniuersis transeuntibus: ⁊
dicent stupentes. **Q**uare fecit dñs sic terre
huic et domui huic? **R**espōdebūtq;. **Q**uia de-
reliquerūt dñm deum patrū suoz q̄ eduxit
it̄ eos de terra egipti: et apprehēderūt deos
alienos et adorauerūt eos et coluerūt: idē-
co venerūt sup̄ eos vniuersa hec mala.

CA. VIII.

Completis autē viginti annis postq̄
edificauit salomon domū domini ⁊
domum suam: ciuitates quas dederat hi-
ram salomoni edificauit. et habitare ibi
fecit filios isrl̄. **A**bijt quoque in emath su-
ba. et obtinuit eam ⁊ edificauit palmiram
in deserto: et alias ciuitates munitissimas
edificauit i emath. **E**xtruxitq; betheron su-
periorē: et betheron inferiorē: ciuitates mu-
ratas: habētes p̄tas ⁊ vctes ⁊ seras. **B**a-
laath etiā et omnes vbes firmissimas que
fuerūt salomonis. cūctasq; vbes q̄dzigaz
et vbes equitū. **O**mnia q̄cūq; voluit fecit
rex salomō atq; disposuit. edificauit in ihe-
rusalē. et in libano et in vniuersa terra po-
testatis sue. **O**mne populum qui derelictus
fuerat de hebreis et amorreis. ⁊ phereis ⁊
eueis. et iebuseis. qui non erāt de stirpe isrl̄
de filijs eoz et de posteris quos non interfe-
cerāt filij isrl̄ subiugauit salomon i tribu-
tarios vsq; in diē hanc. **P**orro de filijs isrl̄
non posuit vt seruiret operibus regis. **I**psi
em̄ erāt viri bellatores et duces p̄mi. et p̄-
cipes quadrigarū et equitum ei⁹. **O**mnes
autē p̄ncipes exercitus regis salomonis: fu-
erūt ducenti quinquaginta. qui erudiebāt
populū. **F**iliam vero pharaonis trāstulit d̄
ciuitate dauid: in domū quaz edificauerat
ei. **D**ixit em̄. **N**on habitabit vxor mea in
domo dauid regis isrl̄ eo qd̄ sanctificata sit.
quia ingressa est in eam archa dñi. **T**ūc ob-
tulit salomō olocauista dño sup̄ altare dñi
qd̄ extruxerat ante porticū: vt per singulos

dies offerret in eo iuxta preceptum moysi in lab-
batis. et kalendis et in festis diebus ter per an-
num. id est. in solennitate azimorum et solenni-
tate ebdomadarum et in solennitate tabernaculorum.
Et constituit iuxta dispositionem david patris sui
officia sacerdotum in ministerijs suis. et leui-
tas in ordine suo. ut laudaret et ministraret
coram sacerdotibus iuxta ritum uniuscuiusque
diei. et ianitores in diuisionibus suis per portas
et portam. Sic enim preceperat david homo dei.
Nec pretergressi sunt de mandatis regis tam
sacerdotes quam leuite. ex omnibus que preceperat.
Et in custodijs thesaurorum omnes impensas
preparatas habuit salomon. ex eo die quo fuit
davit domum domini usque in diem quo profecit eam.
Tunc abiit salomon in asyongaber. et in bay-
lath. ad ora maris rubri que est in terra edom.
Misit ergo ei hiram per manus seruorum suorum
naues et nauas gnaros maris. et abierunt
cum seruis salomonis in ophir. Tuleruntque in
de quadringenta quinquaginta talenta auri.
et attulerunt ad regem salomonem. **CA. IX.**

Regina ergo saba cum audisset famam
salomonis. venit ut temptaret eum in
enigmatibus in iherosolymis. cum magnis
opibus et camelis que portabant aromata. et
auri plurimum gemmasque preciosas. Cumque uis-
set ad salomonem locuta est ei quecumque erant
in corde suo. **E**t exposuit ei salomon omnia que
proposuerat. nec quicquam fuit quod non prospiciu-
m ei fecerit. **Q**ue postquam uidit sapientiam scilicet
salomonis. et domum quam edificauerat. nec in-
ter cibaria mensae eius et habitacula seruorum
et officia ministro-
rum eius et vestimenta eorum.
picernasque et vestes eorum. et victimas quas
imolabat in domo domini. non erat pro stupore ul-
tra in ea spiritus. **D**ixitque ad regem. **V**erum
est sermo quem audieram in terra mea. de vir-
tutibus et sapientia tua. **N**on credebam nar-
rantibus. donec ipsa uenisset et uidissent oculo
meo. et probassem uix medietatem sapientie
tue mihi fuisse narratam. **V**icisti famam uir-
tutum tuarum. **B**eati uiri tui et beati serui tui.
hi qui assistunt coram te omni tempore. et au-
diunt sapientiam tuam. **S**it dominus deus tuus be-
nedictus que uoluit te ordinare super thronum
suum regem domini dei tui. **Q**uia diligit deus israel
et uult seruare eum in eternum. idcirco posu-
it te super eum regem. ut facias iudicia atque
iusticia. **D**edit autem regi centum viginti tale-

ta auri. et aromata multa nimis. et gemas
preciosissimas. **N**on fuerunt aromata talia.
ut hec que dedit regina saba regi salomo-
ni. **S**ed et serui hiram cum seruis salomonis
attulerunt aurum de ophir. et ligna tigna. et ge-
mas preciosissimas. **D**e quibus fecit rex de li-
gnis sex triginta gradus in domo domini. et in do-
mo regia. citharasque et psalteria cantoribus.
Numquam uisa sunt in terra iuda ligna talia. **R**ex
autem salomon dedit regine saba cuncta que uo-
luit. et que postulauit. et multo plura quam attu-
lerat ad eum. **Q**ue reuersa abiit in terram suam
cum seruis suis. **E**rat autem pondus auri quod af-
ferebat salomoni per singulos annos sexcenta
sexaginta sex talenta auri. excepta ea sum-
ma quam legati diuersarum gentium et negoci-
atores afferre consueuerant. omnesque reges
arabie et satrape terrarum. qui oportebat au-
rum et argentum salomoni. **F**ecit igitur rex salo-
mon ducentas hastas aureas. de summa sex-
centorum aureorum. qui in singulis hastis expen-
debantur. **T**recenta quoque scuta aurea trecento-
rum aureorum. quibus tegebantur singula scuta.
Posuitque ea rex in armamentario quod erat
ostium nemore. **F**ecit quoque rex solium eburneum
grade. et uestiuit illud auro mundissimo. **R**ex
quoque gradus quibus ascendebat ad solium. et sca-
bellum aureum. et brachiola duo alteriussecus. et
duos leones stantes iuxta brachiola. sed et
alios duodecim leuculos stantes super sex gra-
dus ex utraque parte. **N**on fuit tale solium
in uniuersis regnis. **O**mnia quoque uasa conuiu-
ij regis erant aurea. et uasa domus saltus liba-
ni ex auro purissimo. **A**rgentum enim in diebus
illis pro nihilo reputabatur. **S**iquidem naues
regis ibant in tharsis cum seruis hiram semel in
tribus annis. et deferabant inde aurum et argen-
tum et ebur et simias et pauos. **M**agnificatus
est igitur salomon super omnes reges terre
pro diuitijs et gloria. **O**mnesque reges terrarum
desiderabant uidere faciem salomonis. ut au-
direrent sapientias quam dederat deus in corde
eius. **E**t deferabant ei munera. uasa argen-
tea et aurea. et vestes. et arma. et aromata.
equos et mulos per singulos annos. **D**abu-
it quoque salomon quadraginta milia equorum in sta-
bulis. et currumque equitumque duodecim milia.
Constituitque eos in urbibus quadrigarum.
et ubi erat rex in iherosolymis. **E**xercuit etiam potes-
tatem super cunctos reges a flumine eufrate

vsq; ad terrā philistinorū: et vsq; ad termi-
nos egipti. Tantāq; copiā prebuit argēti
in iherlm̄ quasi lapidū: et cedrorū tantā mlti-
tudinē velut ficomoz que gignūt in cam-
pestrib; Adducebant autē ei equi d egipto
cūctisq; regionib; Reliqua autē operū salo-
monis priorū et nouissimoz scripta sunt in
verbis nathan pphete: et in libris abie sylo-
nitis: in visione q̄ addo vidētis ostra ihero-
boam filiū nabath. Regnavit autē salomō
in iherlm̄ sup omnem isrl: quadraginta annis
Dormiuitq; cū patrib; suis: et sepelierunt
eū in ciuitate dauid: regnavitq; roboam fi-
lius eius p eo. CA. X.

Refectus est autē roboam in sictem
p illuc em̄ cūctus isrl ouenerat vt osti-
tuerēt eum regem. Quōd cū audisset
iheroboam filius nabath qui erat i egipto
fugerat quippe illuc ante salomonē. statim
reuersus est. Vocauerūtq; eū et venit cum
vniuerso isrl: et locuti sunt ad roboam dicē-
tes. Pater tuus durissimo iugo nos p̄fit-
tu leuioza impera patri tuo qui nobis ip̄-
suis grauem seruitutem: et paululū de one-
re subleua. vt seruiam; tibi. Qui ait. Post
tres dies reuertim; ad me. Cūq; abiisset p̄p̄
inijt ofiliūcū semib; qui steterāt cū patre ei-
us salomōe dū adhuc viueret dicēs. Quid
datis ofilij vt respōdeam p̄plo. Qui dixerūt
ei. Si placueris populo huic et leueris eos
verbis clementib; seruient tibi omni tem-
pore. At ille reliquit ofiliū senū: et cū iuueni-
b; tractare cepit qui cū eo nutriti fuerāt.
et erent in comitatu illius. Dixitq; ad eos.
Quid vobis videt. vel respōdere quid debeo
populo huic qui dixit mihi. Subleua iugū
qd̄ imposuit nobis pater tu; At illi respō-
derūt vt inuenes et nutriti cū eo in delicijs
atq; dixerūt. Sic loqueris populo qui dix-
it tibi. pater tu; aggrauauit iugū nostrū
tu subleua: et respōdebis ei. Minim; digite;
meus: grossiō est lumbis patris mei. Pat-
er meus imposuit vobis graue iugus: et ego
maius p̄dus apponam. Pater meus ceci-
dit vs flagellis: ego vero cedam vs scor-
pionib; Venit ḡ iheroboam et vniuersus po-
pulus ad roboam die terciō sicut p̄ceperat
eis. Respōditq; rex dura. derelicto ofilio se-
niorū: locutusq; est iuxta iuuenū volūtātē.
Pater me; graue vobis imposuit iugū: qd̄

ego graui; facias. Pater me; cecidit vs
flagellis: ego vero cedam vs scorpionib;.
Et non acquieuit populi p̄cib;. Erat em̄ vo-
lūtatis dei: vt opleret sermo eius. quē locu-
tus fuerat p manū abie sylonitis ad ihero-
boam filiū nabath. Populus autē vniuers;
rege duriora dicente: sic locutus est ad eū.
Non est nobis pars in dauid: neq; heredi-
tas in filio ysai. Reuertere in tabernacula
tua isrl. Tu autē pasce domū tuam dauid.
Et abiit isrl in tabernacula sua. Super fili-
os autē isrl qui habitabant in ciuitatibus
iuda: regnavit roboam. Misitq; rex roboā
aduram qui p̄erat tributis: et lapidauerūt
eum filij isrl: et mortuus est. Porro rex ro-
boam currū festinauit ascendere: et fugit i
iherlm̄. Reversitq; isrl a domo dauid: vsq; in
diem hāc. Factū est autē cū audisset omnis
isrl qd̄ reuersus esset iheroboam: miserunt
et vocauerūt eū ogregato cetu et ostiterūt
eum regem sup omnes isrl: nec secutus est
quispiā domū dauid p̄ter tribū iuda solā.

CA. XI.

Em̄ autē roboam in iherlm̄: et osto-
cauit vniuersas domū iuda et benia-
min centū octoginta milia electoz atq; bel-
lantiū: vt dimicaret ostra isrl et cōuerteret
ad se regnū suum. Factus est sermo dñi ad
semeiam hominē dei dicens. Loquere ad ro-
boam filiū salomonis regem iuda: et ad vni-
uersum isrl. q̄ est in iuda et beniamin. Hęc
dicit dñs. Nō ascendetis neq; pugnabitis
cōtra fratres vestros: reuertat vnusquisq;
in domū suam. qz in ea hoc gestū est volūta-
te. Qui cū audisset sermonē dñi reuē sunt
ne c̄ prexerūt ostra iheroboā. Habitauit au-
tē roboam in iherlm̄: et edificauit ciuitates
muratas i iuda: extruxitq; bethleē et ethā
et thexue. bethsur q̄ et socco et adollā necnō
et geth et maresa et ziph: sed et adurā et la-
chis et azecha. saraa q̄ et abialon et hebron
que erant i iuda et beniamin: ciuitates mu-
nitissimas. Cūq; clausisset eas muris. posu-
it i eis p̄ncipes ciborūq; horr ea. hoc est olei
et vini. Sed et in singulis vrbib; fecit arma-
ntaria scutoz et hastaz: firmavitq; eas sū-
ma diligētia: et imperauit super iudā et beni-
amin. Sacerdotes autē et leuite qui erant in
vniuerso isrl. venerūt ad eū de cūctis sedib;
suis: relinquētēs suburbana et possessiones

suas. et transeuntes ad iudam et iherosolimam: eo quod abiecerat eos iheroboam et posterius eius ne sacerdotio domini fungerent: qui constituit sibi sacerdotes excelsorum et demoniorum vitulorumque quas fecerat. Sed et de cunctis tribubus israel quicunque dederant cor suum ut quererent dominum deum israel. venerunt in iherosolimam ad imolandum victimas suas coram domino deo patrum suorum: et roborauerunt regnum iuda: confirmauerunt roboam filium salomonis per tres annos. Ambulauit enim in vijs dauid et salomonis annis tamen tribus. Duxit autem roboam uxorem maalath filiam iherimuth filij dauid: abia autem quae filia heliab filij ysai: quae peperit ei filios ieus et somoria et zoom. Post hanc quae accepit machabz filiam absoloni: quae peperit ei abia et abia et ziza et salomith. Amavit autem roboam machabz filiam absoloni: super omnes uxores suas et concubinas. Nam uxores decem et octo duxerat: concubinas autem sexaginta: et genuit viginti octo filios et sexaginta filias. Constituit vero in capite abiam filium machabz ducentem super omnes fratres suos: ipsum enim regem facere cogitabat: quia sapientior fuit et potentior super omnes filios eius: et in cunctis finibus iuda et beniamin et in vniuersis ciuitatibus muratis. praeuicitque eis escas plurimas: et multas peritit uxores. CA. XII.

Unquam roboratum fuisset regnum roboam et confortatum: dereliquit leges domini et omnis israel cum eo. Anno autem quinto regni roboam. ascendit sesac rex egypti in iherosolimam quia peccauerunt domino: cum mille ducentis curribus et sexaginta milibus equitum. Nec erat numerus vulgi quod venerat cum eo ex egypto: libies scilicet et trogodite et ethiopes: cepitque ciuitates munitissimas in iuda. et venit usque in iherosolimam. Semeias autem propheta ingressus est ad roboam et principes iuda quae congregati fuerant in iherosolimam fugientes sesac: Dixitque ad eos. Haec dicit dominus. Vos reliquistis me: et ego reliqui vos in manu sesac. Confringentque principes israel et rex dixerunt. Iustus est dominus. Cumque vidisset dominus quod humiliati essent: factus est sermo domini ad semeiam dicens. Quia humiliati sunt non disperdam eos: daboque eis pauculum auxilium: et non stillabit furor meus super iherosolimam per manum sesac. Verumtamen seruiet ei: ut sciat distantiam seruitutis meae et seruitutis regni terrarum. Recessit itaque

sesac rex egypti ab iherosolimam: sublati sunt thesaurus domus domini et domus regis: omniaque secum tulit. et clipeos aureos quos fecerat salomon per quibus fecit rex eneas: et tradidit illos principibus scutariorum qui custodiebant vestibulum palatii. Cumque introiret rex domum dei: veniebant scutarii et tollebant eos iterumque referebant eos ad armamentarium suum. Verumtamen quia humiliati sunt auersa est ab eis ira domini: nec deleri sunt penitus. Si quidem et in iuda inuenta sunt opera bona. Confortatus est ergo rex roboam in iherosolimam: atque regnauit. Quadraginta autem et vni annis erat cum regnare cepisset: et decem et septem annis regnauit in iherosolimam urbe quam elegit dominus: ut confirmaret nomen suum ibi: de cunctis tribubus israel. Nomen autem matris eius naama amanites. Fecitque malum et non parauit cor suum ut quererent dominum. Opera vero roboam prima et nouissima scripta sunt in libris semeie prophete et addo videtur: et diligenter exposita. Pugnaueruntque aduersum se roboam et iheroboam cunctis diebus. Et dormiuit roboam cum patribus suis sepultusque est in ciuitate dauid: et regnauit abia filius eius pro eo. CA. XIII.

In octauodecimo regis iheroboam regnauit abia super iudam. Tribus annis regnauit in iherosolimam. Nomenque matris eius michaia: filia vrilx d'gabaa: et erat bellum inter abiam et iheroboam. Cumque misisset abia certamen et haberet bellicosissimos viros: et electorum quadraginta milia iheroboam destruxit e contra aciem octoginta milia virorum: qui et ipsi electi erant et ad bella fortissimi. Stetit ergo abia super morem semerum: qui erat in effraim: et ait. Audi iheroboam et omnis israel. Num ignoratis quod dominus deus israel dederit regnum dauid super israel in sempiternum: ipsi et filij eius in pactum salis. Et surrexit iheroboam filius nabath seruus salomonis filij dauid: et rebellauit contra dominum suum. Congregati sunt ad eum viri vanissimi et filij belial: et praeuulerunt contra roboam filium salomonis. Porro roboam erat rudis et corde pauido: nec potuit resistere eis. Nunc ergo vos dicitis quod resistere possitis regno domini quod profidet per filios dauid: Habetisque grande populi multitudinem: atque vitulos aureos quos fecit vobis iheroboam in deos. Et eiecistis sacerdotes domini filios aaron atque leuitas: et

Fecistis vobis sacerdotes sic omnes populi fratrum. Quicumque venerit et iniciaverit manum suam in thauro; in bobus; et in arboribus septem: fit sacerdos eorum qui non sunt dii. **N**oster autem dominus deus est: quem non relinquitur. Sacerdotes quoque ministrant domino et filii aaron; et leuite sunt in ordine suo: olocusta quoque offerunt domino per singulos dies. mane et vespere. et thimiam iuxta legis precepta offerunt; et proponunt panes in mensa mundissima. **E**st quoque apud nos candelabrum aureum; et lucerna eius: ut accendantur spiritus ad vespere. **N**os quippe custodimus precepta domini dei nostri: que vos reliquistis. **E**rgo in exercitu nostro dux deus est; et sacerdotes eius qui clangunt tubis et resonant contra vos. **F**ilii israel. Nolite pugnare contra dominum deum patrum vestrorum: quia non vobis expedit. **N**ec illo loquente: iheroboam retro moliebat in hiis dias. **C**umque ex adverso hostium staret: ignorante iuda suo ambiebat exercitu. **R**espiciens quoque iudas vidit instare bellum ex adverso et post tergum; et clamavit ad dominum ac sacerdotes tubis canere ceperunt: omnesque viri iuda vociferati sunt. **E**t ecce illis clamantibus: perterritus deus iheroboam et omnem israel qui stabat ex adverso abia et iuda fugeruntque filii israel iuda: et tradidit eos deus in manu eorum. **P**ercussit ergo eos abia et populus eius plaga magna: et corruerunt vulnerati ex israel quingenta milia virorum fortium. **H**umiliati quoque sunt filii israel in tempore illo. et vehementissime confortati filii iuda: eo quod sperassent in domino deo patrum suorum. **P**ersecutus est autem abia fugientes iheroboam; et cepit civitates eius. bethel et filias eius. et ihsana cum filiabus suis. effron quoque et filias eius. **N**ec valuit ultra resistere iheroboam in diebus abia. **Q**uem percussit dominus et mortuus est. **I**gitur abia confortato imperio suo accepit uxores quatuordecim: precevitque vigintiduos filios. et sedeci filias. **R**eliqua autem sermonum abia variisque operum eius: scripta sunt diligentissime in libro ad idem prophete

CA.

XIII.

Dimittit autem abia cum patribus suis: et sepelierunt eum in civitate david.

Regnavit quoque asa filius eius pro eo. **I**n cuius diebus quiescit terra annis decem. **F**ecit ergo asa quod bonum et placitum erat in conspectu dei sui. et subvertit altaria peregrini cultus. et excelsa. et confregit statuas: lucosque succidit: et pro-

cepit iude ut quereretur dominum deum patrum suorum. et faceret legem. et universa mandata. **E**t abstulit de civitatibus iuda aras et fana: et regnavit in pace. **E**dificavit quoque vrbes munitas in iuda. quia quietus erat et nulla temporibus eius bella surrexerant. pacem domino largiente. **D**ixit autem iude. **E**dificemus civitates istas. et vallemus muris. et roboremus turribus et portis et seris. donec a bellis quiescit omnia: eo quod quaesierimus dominum deum patrum nostrorum et dederit nobis pacem per girum. **E**dificaverunt igitur. et nullum in extruendo impedimentum fuit. **H**abuit autem asa in exercitu suo portantium scuta et hastas de iuda trecenta milia: de beniamin vero scutariorum et sagittariorum ducenta octoginta milia. **O**mnesque isti viri fortissimi. **E**gressus est autem contra eos zara ethiops cum exercitu suo decies centena milia: et curribus trecentis: et venit usque maresa. **P**orro asa prexit obviam ei: et instruxit aciem ad bellum in valle sephata que est iuxta maresa. et invocavit dominum deum et ait. **D**omine non est apud te vlla distantia: verum in paucis auxiliis aut in pluribus adiuva nos domine deus noster. **I**n te enim et in tuo nomine habentes fiduciam: venimus contra hanc multitudinem. **D**omine deus noster tu es: non prevaleat contra te homo. **E**xterritus itaque dominus ethiopes coram asa et iuda. **F**ugeruntque ethiopes et persecutus est eos asa et populus qui cum eo erat usque gerara. **E**t ruerunt ethiopes usque ad interitionem: quia domino cedente occisi sunt et exercitu illius preliante. **T**ulerunt ergo spolia multa: et percusserunt civitates omnes per circuitum gerare: grandis quippe civitatos terrorem inuasit: et diripuerunt vrbes: et multam predam asportaverunt: sed et caulas omnium destruentes tulerunt pecorum infinitam multitudinem camelorum: reusque sunt in iherusalem.

CA.

XV.

Zarias autem filius obed factus in spiritu dei. egressus est in occursum asa et dixit ei. **A**udite me asa. et omnis iuda et beniamin. **D**ominus vobiscum quia fuistis eius eo. **S**i quaesieritis eum: invenientis. **S**i autem dereliqueritis eum: derelinquet vos. **T**ransibunt autem multi dies in israel absque deo vero. et absque sacerdote. absque doctore quoque et absque lege. **C**umque reversi fuerint in angustia sua ad dominum deum israel et quaesierint eum: reperient eum

In tempore illo non erit pax egredienti et ingredienti: sed terrores vndiq; in cunctis habitatoribus terrarū. Pugnabit enim gens contra gentē: et ciuitas contra ciuitatē: quia dominus turbabit eos in omni angustia. Vos ergo confortamini: et non dissoluant manus vestre: erit enim merces operi vestro. Quod cum audisset asa verba scy et prophetiam azarie filij obeth prophete confortatus ē: et abstulit ydola de oī terra iuda et de beniamin et ex vrbibus quae cepat montis effraim: et dedicauit altare domini quod erat ante porticum domini: congregauitque vniuersū iudam et beniamin: et aduenas cum eis de effraim et manasse et de symeon. Plures enim ad eū confugerāt ex isrl: vidētes quod dominus deus illius esset cum eo. Cūque venissent in iherusalem mēse tercio anno decimoquinto regni asa: imolauerunt domino in die illa de manubijs: et pda; quā adduxerant: boues septingētos: et arietes septē milia: et intrauit ex more ad corroborandū fedus: vt quererent dominum deum patrū suorum in toto corde et in tota anima sua. Siquis autē inquit non querit dominum deum isrl: moriatur a minimo vsque ad maximum a viro vsque ad mulierem. Iuraueruntque domino voce magna in iubilo et in clangore tube et in sonitu buccinarū: omnes qui erant in iuda cum execratione. In omni enim corde suo iurauerunt et in tota voluntate quererunt eū et munerunt. Prestititque eis dominus requiem per circuitū itū. Sed et maacha matrem asa regis ex angusto deposuit imperio: eo quod fecisset in loco simulacrū papi quod omne obtulit: et in frustra cōminuens obussit in torrente cedron. Excelsa autē derelicta sunt in isrl. Attamē cor asa erat perfectū cunctis diebus eius. Ea quae vuerat pater suus et ipse intulit in domū domini argentū et aurū vasorumque diuersam suppellectilem. Bellū vero non fuit vsque ad tricesimum annū regni asa. CA. XVI.

Anno autē tricesimo sexto regni eius ascendit baasa rex isrl in iudam et muro circūdabat rama: vt nullus tute possit egredi et ingredi de regno asa. Protulit autē asa argentū et aurū de thesauris domus domini et de thesauris regis: misitque ad benadab regē sirie qui habitabat in damasco dicens: Fedus inter te et me ē. Paterque meus et pater tuus habuere concordia: quod obrem misi tibi argentū et aurū: vt rupto

federe quod habes cum baasa rege isrl facias eum a me recedere. Quo coperto benadab misit principes exercitū suorum ad vrbes isrl qui percusserunt abion et dan et abelmaim et vniuersas vrbes muratas. Quod cum audisset baasa desinit edificare rama: et intermisit opus suū. Porro asa rex assumpsit vniuersum iuda et tulerunt lapides de rama et ligna que edificationi parauerat baasa: edificauitque ex eis gabaa et maspha. In tempore illo venit anani propheta ad asa regē iuda: et dixit ei. Quia habuisti fiduciam in rege sirie et non in domino deo tuo idcirco euasit sirie regis exercitus de manu tua. Nōne ethiopes et libies multo plures erāt quadrigis et equitibus et multitudine nimia: quos cum in domino credidisses: tradidit in manu tua? Deuss enim domini ostendunt vniuersam terrā: et probent fortitudinē his qui corde perfecto credunt in eū. Reulte igitur egisti: et propter hoc etiā presentē tempore aduersum te bella consurgent. Tratusque asa aduersus videt em iussit eū mittere in neruū. Valde quippe super hoc fuerat dominus indignatus et interfecit de populo in tempore illo plurimos. Opera autē asa prima et nouissima scripta sunt in libro regum iuda et isrl. Egrotauit etiā asa anno tricesimonono regni sui dolore pedū vehementissimo: et nec in infirmitate sua quesuit dominum: sed magis in medicorum arte confisus ē. Dormiuitque cum patribus suis et mortuus ē anno quadragessimo regni sui: et sepelierunt eū in sepulchro suo quod fodrat sibi in ciuitate dā. Posueruntque eū super lectulū suū plēn aromatibus et vnguentis meretricijs: que erant pigmentariorum arte confecta: et obusserunt super eū ambitione nimia. CA. XVII.

Egnauit autē iosaphat filius eius pro eo: et inualuit contra isrl. Constituitque militū numeros in cunctis vrbibus iuda que erāt vallate muris: praediacque disposuit in terra iuda et in ciuitatibus effraim quae ceperat asa pater eius. Et fuit dominus cum iosaphat: quia ambulauit in vijs dauid patris sui primis: et non sperauit in baalim sed in deo patris sui: et prexit in preceptis illius et non iuxta peccata isrl. Confirmauitque dominus regnū in manu eius: et dedit oīs iuda munera iosaphat factaque sunt ei infinite diuitie et multa gloria. Cūque sumpsisset eorum eius audaciam: propter

vias domini: etiam excelsa et lucos de iuda abstulit. Tercio autē anno regni sui misit de principibus suis benail et obdiā et zachariā et nathanael et micheam. ut docerēt in ciuitatibus iuda: et cū eis leuitas semeiā et nathanā et zabadiā. afahel et semiramoth. et ionathā. adonāg et thobiā et thobadomias leuitas: et cū eis elisā et iozā sacerdotes. Docēbant populum in iuda. habentes librum legis domini et circūbant cūctas vites iuda: atque erudiebant populū. Itaque factus est pavor domini super omnia regna terrarū. que erāt per girū iuda: nec audebāt bellare cōtra iosaphat. Sed et philistei: iosaphat munera deferēbant. et vectigal argenti. Arabes etiam adducebāt pecora arietū. septē milia septingentos. et hircos totidem. Creuit ergo iosaphat et magnificatus ē usque in sublime: atque edificauit in iuda domos ad istarū triū vitesque muratas: et multa opa patrauit in vrbibus iuda. Viri etiam bellatores et robusti erāt in iherusalē: quorum iste numerus per domos atque familias singulorum. In iuda princeps exercitus ednas dux: et cū eo robustissimorum viri trecenta milia. Post hunc iohannan princeps: et cum eo ducenta octoginta milia. Post illum etiam amasias filius zechiā consecratus domino: et cū eo ducenta milia virorum fortium. Hūc sequebatur robustus ad plia eliada: et cū eo tenentium arcū et clipeū ducenta milia. Post istum etiam iozabad: et cū eo centū octoginta milia expeditorum militū. Hi omnes erāt ad manū regis: exceptis alijs quos posuerat in vrbibus muratis. et in vniuerso iuda.

CA. XVIII.

Fuit ergo iosaphat diues et inclitum miltum: et affinitate cōiunctus ē achab descenditque post annos ad eum in samariā. Ad cuius aduentum mactauit achab arietes et boues plurimos ipsi et populo qui venerat cū eo: persuasitque illi ut ascenderet in ramoth galaath. Dixitque achab rex israel ad iosaphat regē iuda. Veni mecū in ramoth galaath. Cui ille respondit. Ut ego et tu: sic populus tuus sic et populus meus: tecumque erimus in bello. Dixit iosaphat ad regē israel. Consule obsecro in presentiarū sermonem domini. Congregauit igitur rex israel prophetarum quadringentos viros: et dixit ad eos. In ramoth galaath ad bellandū ire debemus.

an quiesceres. At illi ascēde inquit: et ēdet deus in manu regis. Dixitque iosaphat. Nūquid non est hic propheta domini: ut ab illo etiam requiramus? Et ait rex israel ad iosaphat. Est vir vnus a quo possumus querere domini voluntatem: sed ego odi eū quia nō prophetat mihi bonū. sed malum omni tpe. Est autē michēas filius iemla. Dixitque iosaphat. Ne loquaris rex hoc modo. vocauit ergo rex vnū de eumuchis: et dixit ei. Voca cito michēam filium iemla. Porro rex israel et iosaphat rex iuda. vterque sedebant in solio suo: vestiti cultu regio. Sedebant autē in area iuxta portam samarie: omnesque prophete vaticinabant coram eis. Sedechias vero filius chanana fecit sibi cornua ferrea et ait. Hec dicit dominus. His ventilabis firia: donec oteras eas. Dēs etiam prophete similitē prophetabant: atque dicebāt. Ascēde in ramoth galaath et prospetaberis: et tradet eos dominus in manu regis. Nunciū autē qui ierat ad vocandū michēam ait illi. En verba omnium prophetarū vno ore bona regi annūciāt. Queso ergo te ut et sermo tuus ab eis nō dissentiat: loquarisque prospera. Cui respondit michēas. Viuit dominus: quia quocūque dixerit mihi deus meus sibi loquor. Venit ergo ad regē. Cui rex ait. Michēas: ire debemus in ramoth galaath ad bellandū an quiescere? Cui ille respondit. Ascēdite: cūcta enim prospera eueniet: et ēdet hostes in manus vestras. Dixitque rex. Iterū atque iterū te adiuro: ut mihi non loquaris nisi quod verus est in nomine domini. At ille ait. Vidi vniuersum israel dispersum in montibus: sicut oues absque pastore. Et dixit dominus. Non habēt isti dominos: reuertat vnusquisque in domum suā in pace. Et ait rex israel ad iosaphat. Nōne dixi tibi quod non prophetaret iste mihi quicquid boni: sed ea que mala sunt? At ille idēco ait. Audite verbum domini. Vidi dominum sedētem in solio suo: et omnem exercitū celi assistentem ei a dextris. et a sinistris. Et dixit dominus. Quis decipiet achab regem israel ut ascendat et corruat in ramoth galaath? Cūque diceret vnus hoc modo et alius alio: processit spiritus et stetit corā domino et ait. Ego decipiam eum. Cui dominus. In quo inquit decipies? At ille respondit. Egrediar: et ero spiritus mendax in ore omnium prophetarū eius. Dixitque dominus. Decipies et pualebis: egredere et fac ita. Nūc igitur ecce dominus dedit spiritū mendacium

in ore omnium prophetarum tuorum: et dominus locutus est de te mala. Accessit autem sedechias filius ebanana: et percussit michae maxillam: et ait. Per quam viam transiit spiritus domini a me ut loqueretur tibi? Dixitque michaeas. Tu ipse vide bis in die illo: quando ingressus fueris cubi culum de cubiculo: ut abscondaris. Precepit autem rex israel dicens. Tollite michaeam et ducite eum ad amon principem civitatis: et ad ioas filium amelech: et dicetis. Hec dicit rex. Mittite huic in carcerem: et date ei panis modicum: et aque paucillam: donec revertar in pace. Dixitque michaeas. Si reversus fueris in pace: non est dominus locutus in me. Et ait. Audite omnes populi. Igitur ascenderunt rex israel et iosaphat rex iuda in ramoth galaath. Dixitque rex israel ad iosaphat. Mutabo habitum: et sic ad pugnam vadam: tu autem indue vestibus tuis. Mutatoque rex israel habitu venit ad bellum. Rex autem sirie preceperat ducibus equitatus sui dicens. Ne pugnetis: contra minimum aut contra maximum nisi contra solum regem israel: itaque cum vidissent principes equitatus iosaphat: dixerunt. Rex israel est iste: et circumdederunt eum dimicantes. At ille clamavit ad dominum: et auxiliatus est ei: atque audivit eos ab illo. Cum enim vidissent duces equitatus quod non esset rex israel: reliquerunt eum. Accidit autem ut unusque populo sagittam in icertum faceret: et percuteret reges israel inter cervicem et scapulas. At ille aurige suo ait. Converterte manum tuam: et educ me de acie: quia vulneratus sum. Et finita est pugna in die illo. Porro rex israel stabat in curru suo contra firos usque ad vesperam: et mortuus est occidente sole.

CA. XIX.

Reversus est autem iosaphat rex iuda in domum suam pacifice in iherusalem. Cui occurrit iehu filius anani videns: et ait ad eum. Impio prebes auxiliium: et his qui odert dominum amicitiam ingeris: et idcirco ira quidem domini merebaris: sed bona opera inuenta sunt in te: eo quod abstuleris lucos de terra iuda: et impauperaveris cor tuum ut requireres dominum deum patrum tuorum. Habitavit ergo iosaphat in iherusalem. Rursusque egressus est ad populum de bersabee usque ad montem effraim: et revo-
cavit eos ad dominum deum patrum suorum: constituitque iudices terre in civitatibus iuda munitis per singula loca: et precipiens iudicibus

Videte autem quid faciatis. Non enim hominibus exercetis iudicium sed domini: et quodcumque iudicaveritis in vos redudabit. Sit timor domini vobiscum: et cum diligentia cuncta facite. Non est enim apud dominum deum nostrum iniquitas: nec personarum acceptio: nec cupido munerum. In iherusalem quae constituit iosaphat levitas et sacerdotes et principes familiarum ex israel ut iudicium et causam domini iudicaret habitatoribus eius: precepitque eis dicens. Sic ageris in timore domini fideliter et corde perfecto. Omnem causam quae venerit ad vos fratrum vestrorum quae habitant in urbibus suis: inter cognationes et cognationem ubicumque questio est de lege et mandato: de ceremoniis: de iustificationibus ostendite eis ut non peccent in dominum: et ne veniat ira super vos et super fratres vestros. Sic ergo agentes non peccabitis. Amarias autem uterque sacerdos et pontifex vester in his quae ad deum pertinent praesidebit. Porro zabadias filius ismahel qui est dux in domo iuda super ea opera erit quae ad regis officium pertinent. Habetisque magistros levitas coram vobis: confortamini et agite diligenter: et erit dominus vobiscum in bonis. CA. XX.

Hec congregati sunt filii moab et filii amon et cum eis de amonitis ad iosaphat: ut pugnarent contra eum. Veneruntque nuntii: et indicaverunt iosaphat dicentes. Venit contra te multitudo magna de his locis quae trans mare sunt et de siria: et ecce consistunt in asafothamar quae est engaddi. Josaphat autem timore perterritus totum se contulit ad rogandum dominum et predicavit ieiunium universo iuda. Congregatusque est iudas ad deprecandum dominum: sed et omnes de urbibus suis venerunt ad obsecrandum eum. Cumque stetit iosaphat in medio caetu iude et iherusalem in domo domini ante atrium novum ait. Domine deus patrum nostrorum tu es deus in celo et dominaris cunctis regibus gentium. In manu tua est fortitudo et potentia: nec tibi quisquam potest resistere. Domine tu deus noster interfecisti omnes habitatores terre huius coram populo tuo israel: et dedisti eam semini abraam amici tui in sempiternum. Habitaveruntque in ea: et extruxerunt in illa sanctuarium nomini tuo: dicentes. Si irruerint super nos mala: gladius iudicij: pestilentia et fames: stabimus coram domo hac in conspectu tuo: in qua invocatum est

nomē tuū. et clamabim⁹ ad te i tribulatioib⁹
noſtris: et exaudies ſaluosq; facies. **N**unc
igit̄ ecce filij amon et moab et mons ſeir per
quos nō ocellisti iſrl vt tranſirent qñ egre
diebant de egipto. ſed declinauerūt ab eis
et non interfecerūt illos: e cōtrario agūt. et
nitunt̄ eijcere nos de poſſeſſione quā edidit̄
tū nobis de⁹ noſter. **E**rgo nō iudicabis eos.
In nobis quidē non eſt tanta fortitudo. vt
poſſim⁹ huic multitudinī reſiſtere. q̄ irruit
ſup nos: ſ; cū ignorem⁹ qd agē debeamus
hoc ſolū habem⁹ reſidui. vt oculos noſtros
dirigam⁹ ad te. **O**mnis vero iuda ſtabat
corā dño. cum puulis et vxoribus et liberis
ſuis. **E**rat autēz iazibel filius zacharie filij
banaie filij iehibel filij mathanie leuites de
filijſ aſaph: ſuper quē fact⁹ eſt ſpiritus dñi.
in medio turbe et ait. **A**tendite ois iuda et
qui habitatis in iheruſalē: et tu rex ioſaphat.
Hec dicit dñs vobis. **N**olite timere: nec pa
ueatis hanc multitudinē. **N**on eſt em̄ v̄ra
pugna: ſed dei. **C**ras deſcendetis otra eos.
Aſcenſuri em̄ ſunt p cliuum noiē ſis: et mue
nietis illos in ſūmitate torrentis q̄ eſt cōt̄
ſolitudinē iheruſalē. **N**on em̄ eritis vs q̄ di
micabitis: ſed t̄m̄oto ofidenter ſtate: et vi
debitis auxiliū dñi ſup vos. **I**uda et iheruſalē
nolite timere nec paueatis: c̄s egrediemini
otra eos: et dñs erit vobiscū. **I**oſaphat ḡ et
iuda et oēs habitatores iheruſalē ceciderūt p
ni in terrā coram dño: et adorauerūt eum.
Porro leuite de filijſ caath et de filijſ chore
laudabāt dñm deum iſrl voce magna in ex
ceſſum. **C**ūq; mane ſurrexiſſent egreſſi ſūt
p deſertū thacue: profectiſq; eis ſtans ioſa
phat in medio eoz dixit. **A**udite me viri
iuda: et omnes habitatores iheruſalē. **C**redi
te in dño deo vſtro: et ſecuri eritis: credite
pphetis eius: et cūcta euenient pſpera. **D**e
ditq; ofiliū pſo: et ſtatuit cantores domini
vt laudaret̄ eum in turmis ſuis. et antee
derēt exercitū: ac voce cōſona dicerēt. **C**ō
fitemini domino: quoniam in eternū miſe
ricordia ei⁹. **C**ūq; cepiſſet laudes canere:
vertit dñs inſidias eozū i ſemetipſos filioz
ſc; amon et moab. et montis ſeir. qui egreſ
ſi fuerāt vt pugnarent cōtra iudam: et per
cuſſi ſunt. **N**āq; filij amon et moab ſurrex
erūt aduerſum habitatores mōtis ſeir: vt
interficerēt et deleret̄ eos. **C**ūq; hoc opere

ppetratiſſet: etiā i ſemetipſos vtrūq; mutuiſq;
ocidere vulnerib⁹. **P**orro iudas cū veniſſet
ad ſpeluncam q̄ reſpicit ſolitudinem vidit
p ocul omneſ late regionē plenam cadaue
ri b⁹: nec ſuſpeſſe quēquam qui necem potu
iſſet euadere. **V**enit ḡ ioſaphat et ois ppl⁹
cum eo ad detrahēda ſpolia mortuoz: inue
nerūtq; inter cadauera variā ſuppelle cile
vſtes q; et vaſa p̄cioſiſſima. et diripuerūt:
ita vt omnia portare non poſſent nec p tres
dies ſpolia auferre. p̄ p̄ede magnitudine.
Die aut̄ quarto congregati ſunt in valle be
nedi c̄ionis. **E**t em̄ qm̄ ibi bñdixerūt dño:
vocauerūt locū illum vallis benedictionis.
vſq; in p̄ſentē diem. **R**euerſuſq; eſt ois vir
iuda et habitatores iheruſalē. et ioſaphat ante
eos in iheruſalē cum leticia magna: eo qd dediſ
ſet eis dñs gaudiū de inimicis ſuis. **I**ngreſ
ſiſq; ſūt i iheruſalē cū pſalterijs et citharis et tu
bis in domum dñi. **T**eruit autē pauor dñi ſu
per vniuerſa regna terrarū: cum audiffent
q̄ pugnaſſet dñs otra inimicos iſrl: q̄ uie
q; reguuz ioſaphat: et p̄buit ei pacē dñs p
circūitum. **R**egnauit igit̄ ioſaphat ſup iu
dam: et erat trigintaquinq; annoz cū reg
nare cepiſſet. **V**iginti autē et quinq; annis re
gnauit in iheruſalē: et nomē matris ei⁹ azuba
filia ſelachi: et ambulauit in via patris ſui
aſa: nec declinauit ab ea faciens q̄ placita
erant corāz dño. **V**erūt̄ excelsa n̄ abſtulit
et adhuc populus non direxerat cor ſuū ad
dñm deum patrū ſuoz. **R**eliqua autē geſto
rū ioſaphat p̄oz et nouiſſimoz ſcripta ſūt
i verbis iehu filij anani q̄ digeſſit i libro re
guuz iſrl. **P**oſt hec inijt amicitias ioſaphat
rex iuda cū ochozia rege iſrl cui⁹ opa fue
rūt impiſſima: et particeps fuit vt ſaceret
naues q̄ irent in tharſis: fecerūtq; claſſem
in aſogaber. **P**rophetauit autē eliezer fili⁹
todan de mareſa ad ioſaphat dicēs. **Q**uia
habuiſti fedus cū ochozia. p̄cuſſit dñs opa
tua: otriteq; ſunt naues: nec pot̄ erūt ire in
CA. **XXI.** tharſis.
Domiuit autē ioſaphat cū patrib⁹
ſuis: et ſepultus eſt cū eis i ciuitate
dauid: regnauitq; iozam fili⁹ eius pro eo.
Qui habuit fratres filios ioſaphat: azariā
et iahibel. et zachariam et azariam et mich
ahel. et ſaphaciam. **D**ñes hi filij ioſaphat
et egis iuda. **D**editq; eis pater ſuus multa

munera argenti et auri: et pensationes cum ciuitatibus munitissimis in iuda: regnum autem tradidit iozam eo quod esset primogenitus. **S**u rexit autem iozā sup regnū patris sui. Cūq; se confirmasset: occidit omnes fratres suos g ladio: et quosbā de principibus iuda. Trigintaduoz annoz erat iozā cū regnare cepisset: et octo annis regnavit in iherusalem: ambulauitq; in vijs regū isrl' sicut egerat domus achab. **F**ilia quippe achab erat vxor ei. **E**t fecit malū in conspectu dñi. **N**oluit autē dñs disperdere domū dauid ppter pactum quod iurauerat cū eo: et quia promiserat vt daret ei lucernam et filijs ei⁹ omni tempore. **I**n diebus illis rebellauit edom ne esset subdit⁹ iude: et constituit sibi regem. Cūq; transiret iozā cū principibus suis: et cuncto equitatu qui erat secū: surrexit nocte: et percussit edom quod se circumdederat: et omnes duces equitatus ei⁹. **A**ttamen rebellauit edom ne esset subdit⁹ iuda vsq; ad hanc diem. **E**o tempore et lobna recessit ne esset sub manu illi⁹. **D**ereliquit autē dñm deum patrū suoz: insuper et excelsa fabricat⁹ est in vrbibus iuda: et fornicari fecit habitatores iherusalem: et puaricari iudam. **A**llate sunt autē ei littere ab helia propheta: in quibus scriptū erat. **H**ec dicit dominus deus dauid patris tui. **Q**uoniam non ambulasti in vijs iosaphat patris tui: et in vijs asar regis iuda: sed incessisti per iter regū israel: et fornicari fecisti iudā et habitatores iherusalem: imitatus fornicationē domus achab insuper et fratres tuos domū patris tui meliores te occidisti: ecce dominus percuet te plaga magna cū populo tuo: et vxoribus et filijs tuis: vniuersaq; substantia tua. **T**u autem egrotabis pessimo languore vteri: donec egrediantur vitalia tua paulatim per singulos dies. **S**uscitauit ergo dominus contra iozā spiritū philistinorum et arabum: qui omnes sunt ethnici: et ascenderunt in terrā iuda et vastauerunt eam. **D**iruperuntq; cūctam substantiā que inuenta est in domo regis: insuper et filios eius et vxores. **N**ec remansit ei filius nisi io achab: qui minimus natus erat. **E**t super hec omnia percussit eum dominus alui languore insanabili. **C**ūq; diei succederet dies: et temporum spatia voluerent: duoz annoz explet⁹ est circulus: et sic longa consumpt⁹ tate: ita vt egeret et etiā viscera sua languore pite

et vita caruit. **M**ortuusq; est in infirmitate pessima: et non fecit ei populus secundum morem obustionis exequias: sicut fecerat maioribus eius. **T**rigintaduoz annoz fuit cum regnare cepisset: et octo annis regnavit in iherusalem. **A**mbulauitq; non recte: et sepelierunt eum in ciuitate dauid: verūtenim in sepulchro

CA. XXII. regū.

Constituerunt autē habitatores iherusalem ochoziam filiū eius minimū regem pro eo. **O**mnes enim maiores nati qui ante eum fuerant: interfecerant latrones arabū qui irruerant in castra. **R**egnavitq; ochozias filius iozā regis iuda: quadragintaduoz annoz erat ochozias cū regnare cepisset: et vno anno regnavit in iherusalem: et nomen matris ei⁹ athalia filia amri. **R**ed et ipse igre filius est per vias domus achab. **M**ater enim eius impulit eum vt impie ageret. **F**ecit igitur malū in conspectu dñi sicut domus achab. **I**psi enim fuerunt ei consiliarij post mortem patris sui in interitū eius: ambulauitq; in consilijs eoz. **E**t perrexit cū iozā filio achab ab rege isrl' in bellum contra asabel regē sirię in ramoth galaath: vulneraueruntq; siri iozā. **Q**ui reuersus vt curaret in iherusalem. **M**ultas enim plagas acceperat in supradicto certamine. **I**gitur ochozias filius iozā rex iuda descendit vt inuiseret iozā filium achab in iherusalem egrotantē. **V**olūtatis quippe fuit dei aduersus ochoziam: vt veniret ad iozā. **E**t cū venisset et egredere cū eo aduersum iehu filiū nāsi que vnxit dominus vt deleteret domū achab: cū quod euerteret iehu domū achab inuenit principes iuda et filios fratrum ochozie qui ministrabant ei: et interfecit illos. **I**psū quoque perquirens ochoziam apprehendit latitantem in samaria adductūq; ad se occidit et sepelierunt eum eo quod esset filius iosaphat: qui quesierat dominum in toto corde suo. **N**ec erat vltra spes aliqua: vt de stirpe quę regnaret ochozie. **S**iquidem mater ei⁹ athalia videns quod mortuus esset filius suus: surrexit et interfecit omnem stirpem regiam domus iozā. **P**orro io seabeth filia regis tulit ioas filiū ochozie: et furata est eum de medio filioz regis cum interficeret: absconditq; eum cū nutrice sua in cubiculo lectulorum. **I**osabeth autē quę absconderat eum erat filia regis iozā: vxor ioiade pontificis soroz ochozie et idcirco athalia

non interfecit eum Fuit g̃ cū eis i domo dei
abscondit⁹ sex ānis: q̃b⁹ regnauit athalia

CA. XXIII. super terram.

Ano aut̃ septimo ofortat⁹ ioiada
assumpsit centuriones. azaria vi-
delic; filiū ieroboam ⁊ ismabel filium iohā
nan. azaria q̃s filiū obed. ⁊ maasiam filium
adaie. ⁊ elisaphat filium zechri: ⁊ misit cum
eis fedus. Qui circūeuntes iudas ⁊ grega-
uerūt leuitas de cūctis vrbib⁹ iuda. ⁊ p̃nci-
pes familiarū isrl: venerūtq; in iherlm. In-
iit g̃ omnis multitudo pactū in domo dei cū
rege. Dixitq; ad eos ioiada. Ecce fili⁹ re-
gis regnabit sicut locut⁹ ē dñs super filios
dauid. Iste est sermo quē facietis Tercia
pars vestrū qui veniūt ad sabbatū sacerdotū
⁊ leuitarū ⁊ iamitoz erit in portis. t̃cia v-
ro pars ad domū regis: ⁊ tertia ad portam
q̃ appellat̃ fundamēti. Omne vero reliquū
vulgus sit in atrijs domus dñi: nec q̃spiam
ali⁹ ingrediat̃ domū domini nisi sacerdotes
⁊ qui ministrāt de leuitis. Ipsi t̃mmodo in-
grediant̃ quia sanctificati sunt: ⁊ omne re-
liquū vulgus obseruet custodias domini.
Leuite aut̃ circūdent regem habētes singu-
li arma sua. ⁊ si q̃s ali⁹ igress⁹ fuerit tēplū
m̃ficiat̃: sintq; cū rege. ⁊ intrate ⁊ egredie-
te. Fecerunt g̃ leuite ⁊ vniuersus iuda iux̃
omnia q̃ p̃ceperat ioiada p̃t̃ifex. Et assūp-
serūt singuli viros qui sub se erāt: ⁊ venie-
bant p̃ ordinē sabbati cū his qui impleue-
rāt sabbatum. ⁊ egressi erant. Siquidē io-
iada p̃t̃ifex non dimiserat abire turmas:
q̃ sibi p̃ singulas ebdomadas succedere cō-
sueuerāt. Deditq; ioiada sacerdos cēturio-
nib⁹ lanceas clipeosq; ⁊ peltas regis dauid
quas ofecrauerat in domo dñi. Cōstituitq;
omnes populū tenentiū pugiones a parte
templi dextra. vsq; ad p̃tem tēpli sinistras:
coram altari ⁊ templo p̃ circūitum regis:
⁊ eduxerūt filiū regis ⁊ imposuerūt ei dy-
dema ⁊ testimoniū: dederūtq; in manu eius
tenendā legem ⁊ oftituerūt eū regē. Vix-
itq; illū ioiada p̃t̃ifex. ⁊ filij eius: imp̃cati
q̃s sunt ei atq; dixerūt. Viuat rex. Qd̃ cum
audisset athalia vocē sez currentium. atq;
laudantiū regem. ingressa est ad populū
in templū dñi. Cūq; vidisset regem stātem
super gradū in introitu. ⁊ p̃ncipes turmas
q; circa eū: omnemq; populū terre gaudētē.

atq; clangentē tubis. ⁊ diuersi generis or-
gamis ocimentem. vocēq; laudantiū. scidit
vestimenta sua ⁊ ait. Insidie insidie. Egres-
sus aut̃ ioiada p̃t̃ifex ad cēturiones ⁊ p̃nci-
pes exercitus dixit eis Educite illā extra
septa templi: ⁊ interficiatur foris gladio.
P̃cepitq; sacerdos ne occiderēt in domo
dñi. Et imposuerūt ceruicib⁹ eius manus.
Cūq; intrasset portam equoz domus regis:
interfecerūt eaz ibi. Depigit aut̃ ioiada fe-
dus inter se vniuersumq; pplm ⁊ regem: vt
esset plus dñi. Itaq; ingressus est omnis
populus domū baal: ⁊ destruxerūt eā: ⁊ al-
taria ⁊ simulachra illi⁹ ofregerūt: mathā
q; sacerdotē baal interfecerunt ante aras.
Cōstituit aut̃ ioiada p̃positos in domo dñi et
sub manib⁹ sacerdotū ⁊ leuitarū q̃s distri-
buit dauid in domo dñi: vt offerrent olo-
causta dño sicut scriptū est in lege moyse.
in gaudio ⁊ canticis. iux̃ dispositōne dauid
Cōstituit q; iamitores in portis dom⁹ dñi:
vt non ingrederēt eam immūdus in omni
re. Assumpsitq; centuriones et fortissimos
viros. ⁊ p̃ncipes ppli ⁊ omne vulgus terre:
⁊ fecerūt descendere regē de domo dñi. ⁊ in-
troire per mediū porte superioris in domū re-
gis: ⁊ collocauerūt eum in solio regali. Le-
tatusq; est omnis plus terre: et vrb⁹ q̃euit
Porro athalia interfecta est gladio.

CA. XXIII.

Iptem annoz erat ioas cū regnā-
re cepisset: et quadraginta annis re-
gnauit in iherusalem. Nomen matris eius
sebia de bersabee. Fecitq; quod bonū ē corā
domino cunctis diebus iojade sacerdotis.
Accepit aut̃ ei ioiada vxores duas: e q̃b⁹
genuit filios et filias. Post q̃ placuit ioas
vt instauraret domū dñi: ofregauitq; sac-
dotes et leuitas: ⁊ dixit eis Egredimini ad
ciuitates iuda: et colligite de vniuerso isrl
pecuniā ad sartatecta templi dei nostri per
singulos annos: festinatōq; hoc facite. P̃o-
ro leuite egere negligēt⁹. Vocauitq; rex
ioiadam p̃ncipem ⁊ dixit ei. Quare tibi nō
fuit cure vt cogeres leuitas inferre de iuda
⁊ de iherlm pecuniā q̃ constituta est a mo-
yse seruo dñi: vt inferret eam omnis multi-
tudo isrl in tabernaculū testimoni⁹. Atha-
lia em̃ impiissima ⁊ filij eius. destruxerūt do-
mū dei: ⁊ de vniuersis q̃ sanctificata fuerāt

in templo domini ornauerunt fanum baalim.
Precepit ergo rex. et fecerunt archam: posu-
 eruntque eam iuxta portam domini forissecus. Et pre-
 dicatum est in iuda et iherusalem: ut deferrent sin-
 guli pecuniam domino quod constituit moyses seruus dei
 super omnes israel in deserto. **L**etati quoque sunt cuncti
 principes. et omnis populus et ingressi otulerunt
 in archam domini atque miserunt: ita ut impleret.
Cumque tempus esset ut deferrent archam co-
 ram rege per manus leuitarum: videbant enim
 multam pecuniam: ingrediebatur scriba regis
 et quem primus sacerdos constituerat: effude-
 bantque pecuniam que erat in archa. **P**orro
 archam reportabant ad locum suum: sicque faci-
 ebant per singulos dies. **E**t congregata est in
 finita pecunia: quam dederunt rex et ioiada
 his qui preerant operibus domus domini. **A**t illi
 conducebant ex ea cesores lapidum et artifices
 operum singulorum: ut instauraret domum domini:
 fabros quoque ferri et eris: ut quod cadere cepat
 fulciret. **E**geruntque hi qui operabantur industrie:
 et obducebant parietum cicatrix per manus eorum
 ac suscitauerunt domum domini in statum pristinum:
 et firmiter eam stare fecerunt. **C**umque opleisset
 omnia opera: detulerunt eorum rex et ioiada
 reliquam partem pecunie: de qua facta sunt
 vasa templi in ministerium ad olococausta: fia-
 le quoque et cetera vasa aurea et argentea. **E**t
 offerebant olococausta in domo domini iugiter
 cunctis diebus ioiada. **S**enuit autem ioiada ple-
 nus dierum et mortuus est cum centum triginta
 esset annorum: sepelieruntque eum in ciuitate da-
 uid cum regibus: eo quod fecisset bonum cum israel
 et cum domo eius. **P**ostquam autem obiit ioiada: in-
 gressi sunt principes iuda: et adorauerunt re-
 gem. **Q**ui delimitus obsequiis eorum acqueuit
 eis. **E**t dereliquerunt templum domini dei patrum
 suorum: seruiueruntque lucis et sculptilibus: et fa-
 cta est ira contra iudam et iherusalem propter hoc
 peccatum. **M**ittebatque eis prophetas ut reuer-
 terentur ad dominum: quos protestantes illi audire
 nolebant. **S**piritus itaque dei induit zacharia-
 riam filium ioiade sacerdotem: et stetit in ospe-
 ctu populi: et dixit eis. **H**ec dicit deus. **Q**uare
 transgredimini preceptum domini quod vobis non
 preceperit: et dereliquistis dominum ut derelinqueret
 vos. **Q**ui congregati aduersus eum miserunt
 lapides iuxta regis imperium: in atrio domus
 domini. **E**t non est recordatus ioas rex miseri-
 cordie quam fecerat ioiada pater illius secum:

sed interfecit filium eius. **Q**ui cum moreretur
 ait. **V**ideat dominus et requirat. **C**umque euolutus
 esset annus ascendit contra eum exercitus syrie:
 venitque in iudam et iherusalem et interfecit cunctos
 principes populi: atque vniuersam partem misere-
 runt regi in damascum. **E**t certe cum pro modico
 venisset numerus syrorum tradidit dominus in mani-
 bus eorum infinitam multitudinem: eo quod dereli-
 quissent dominum deum patrum suorum. **I**n ioas quoque
 ignominiosa exercere iudicia: et abeuntes
 dimiserunt eum in languoribus magnis. **S**u-
 rexerunt autem contra eum serui sui in ultione
 sanguinis zacharie filij ioiade sacerdotis: et
 occiderunt eum in lectulo suo et mortuus est:
 sepelieruntque illum in ciuitate dauid sed non
 in sepulchris regum. **I**nsidiati vero sunt ei za-
 bad filius semath amarithidis: et iozabab
 filius semarith moarithidis. **P**orro filij eius
 ac summa pecunie que adunata fuerat sub eo: et
 instauratio domus dei scripta sunt diligen-
 tius in libro regum. **R**egit autem amasias filius

CA. XXV. = eius pro eo.

Igitur quoque annorum erat amasias cum
 regnare cepisset: et viginti nouem an-
 nis regnavit in iherusalem. **N**omen matris eius
 ioiade dicitur iherusalem. **F**ecitque bonum in conspectu domini:
 verum non in corde perfecto. **C**umque roboratum
 sibi videret imperium iugulauit seruos qui oc-
 ciderant regem patrem suum: sed filios eorum
 non interfecit. **H**ic scriptum est in libro legis moysi:
 ubi precepit dominus dicens. **N**on occident pres-
 byteri filios: neque filij patrum suis: sed unusquisque
 in suo peccato morietur. **C**ongregauit igitur
 amasias iudam: et constituit eos per familias.
 tribunosque et centuriones in vniuerso iuda
 et beniamin: et recensuit a viginti annis su-
 sum. inuenitque triginta milia iuuenum qui egre-
 derent ad pugnam et tenerent hastam et clipeum.
Mercede quoque adduxit de israel centum milia ro-
 bustorum centum talentis argenti. **V**enit autem
 homo dei ad illum et ait. **D** rex ne egrediaris
 tecum exercitus israel. **N**on est enim dominus cum israel:
 et cunctis filiis effraim. **Q**uid si putas in ro-
 bore exercitus bella consistere: superari te
 faciat deus ab hostibus. **D**eus quippe est et ad-
 iuuare et in fugam auertere. **D**ixitque ama-
 sias ad hominem dei. **Q**uid ergo fiet de centum ta-
 lentis que dedi militibus israel? **E**t respondit ei
 homo dei. **H**abet dominus unde tibi dare possit
 multo his plura. **R**eparauit igitur amasias

exercitū qui venerat ad euz ex effraim. vt reuertere in locū suum. At illi ostra iuda; vehementer irati; reuerſi sunt in regionē suā. Porro amasias ostenderet eduxit pplm suū. et abiit in vallē salmarū; percussitq; filios seir decē milia. Et alia decē milia viroz cepūt filij iuda; et adduxerūt ad pruptū cuiusdā patre. precipitauerūtq; eos de summo in preceps qui vniuersi crepuerūt. At ille exercitus quē remiserat amasias ne secuz iret ad plium; diffusus in ciuitatib; iuda; a samaria vsq; ad bethoron et interfectis trib; milib; diripuit pdam magnā. Amasias q; pcedem pdumeoz et allatos deos filioz seir; statuit illos in deos sibi; et adorabat eos; et illis adolebat incensum. Quāobrem iratus dñs ostra amasiam; misit ad illū pphetam q̄ diceret ei. Cur adorasti deos qui n̄ liberauerūt populū suum de manu tua? Cūq; h̄ ille loquere; respōdit ei. Num ostiarius regis es? Quiesce ne interficiā te. Descendensq; pphetā scio inquit q̄ cogitauerit dñs occidere te qui et fecisti hoc malū; et insup n̄ acq̄ euiſti ostio meo. Igit̄ amasias rex iuda in toto pessimo ostio. misit ad ioas filiū ioachā filij iehu regē dicens. Veni videamus nos mutuo. At ille remisit nūcios dicens. Carduus qui est i libano. misit ad cedrū libani dicens. Da filiam tuam filio meo vxorem. Et ecce bestie q̄ erant in silua libani tranſierūt et oculcauerunt carduū. Dixisti percussidom; et idcirco erigē cor tuū in superbiā. Sede in domo tua. Cur maluz aduersum te puocas; vt cadas et tu et iudas tecū. Nolu it audire amasias; eo q̄ dñi esset voluntas vt traderet in manū hostiū ppter deos edō. Ascendit igit̄ ioas rex isrl et mutuos sibi pbuere cōspectus. Amasias autem rex iuda erat in bethsames iude. Cōruitq; iudas coram isrl. et fugit in tabernacula sua. Porro amasiam regē iuda filium ioas filij ochozie cepit ioas rex isrl in bethsames et adduxit in iherosolim; destruxitq; murū ei; a porta effraim vsq; ad portam anguli q̄dringentis cubitis. Domne q; aurū et argentum. et vniuersa vasa que repererat in domo dei. et apud obedeom. in thesauris etiā domus regie. necnon et filios obſidū; reduxit i samariam. Vixit aut̄ amasias filius ioas rex iuda postq̄ mortuus ē ioas fili; ioachas rex

isrl quindecim annis. Reliqua aut̄ sermonū amasie porū et nouissimoz scripta sunt i libro regum iuda et isrl. Qui postq̄ recessit a dño; tetenderūt ei insidias in iherosolim;. Cūq; fugisset lachis miserūt et interfecerūt eum ibi; reportantesq; sup equos sepelierūt euz cū patrib; suis i ciuitate dauid.

CA. XXVI.

o Amis aut̄ populus iuda; filius eius oziam annoz sedecim ostituit regē pro amasia patre suo. Ipse edificauit abisath; et restituit eam ditioni iude. postquaz dormiuit rex cū patrib; suis. Sedeci annoz erat ozias cū regnare cepisset; et quinquaginta duob; annis regnauit in iherosolim;. Nomen matris eius iecelia de iherosolim;. Fecitq; quod erat rectū in oculis dñi iux omnia q̄ fecerat amasias pater eius; et exquisiuit dñm in diebus zacharie intelligētis et vidētis deum. Cūq; requireret dñm direxit eū i omnib;. Demiq; egressus est et pugnauit ostra philistin; et destruxit murū geth. et murū iam nie. murumq; azoti. Edificauit q; opida in azoto et philistin; et adiuuit eū deus cōtra philistin; et ostra arabas q̄ habitabant in gurbaal. et ostra amonitas. Appendebantq; amonite munera ozie; et diuulgatum est nomen eius vsq; ad introitū egipti ppter crebras victorias. Edificauit q; ozias turres in iherosolim; sup portam anguli. et super portam vallis et reliquas in eodē muri latere; firmavitq; eas. Extruxitq; turres in solitudine; et effodit cisternas plurimas eo q̄ haberet multa pecora; tam in campestrib; q̄ in heremi vastitate. Vmeas q; habuit et vinitores in montibus. et in carmelo. Erat quippe homo agriculture deditus. Fuit aut̄ exercitus bellatoz eius qui pcedebāt ad plia sub manu iehiel scribe. amasieq; doctoris; et sub manu anamie q̄ erat de ducib; regis. Omnisq; numer; pncipum p familias viroz fortiū duoz milū sexcentoz; et sub eis vniuersus exercitus trecētoz et septez milū quingentoz. qui erāt apti ad bella; et p rege cōtra aduersarios dimicabant. Preparauit q; eis ozias id est. cūcto exercitui clipeos et hastas. et galeas et loricas. acq; et iudas ad iacēdos lapides. et fecit in iherosolim; diuersi generis machinas quas i turrib; collocauit. et in angulis muroz; vt

mitterent sagittas ⁊ saxa gradia. Egressu
 q̄ ē nomen ei⁹ p̄cul; eo q̄ auxiliaret ei dñs
 ⁊ corroboret illum. Sed cum roboratus
 esset eleuatu⁹ est cor eius in interitū suū et
 neglexit dñm deū suū; ingressusq; templū
 dñi adolere voluit incensum sup altare thi
 miamatis. Statimq; ingressus post eū aza
 rias sacerdos. ⁊ cū eo sacerdotes dñi octo
 ginta viri fortissimi. restiterunt regi; atq;
 dixerūt. Nō est tui officij ozias. vt adoleas
 incensum dño; sed sacerdotū. hoc est. filioꝝ
 aaron qui ossecrati sūt ad huiuscemodi mi
 nisteriū. Egredere de sanctuario ne cōtem
 pseris; q̄ non reputabit tibi in glam hoc a
 dño deo. Tratusq; ozias ⁊ tenens in manu
 thuribulū vt adoleret incensū; mimabatur
 sacerdotib;. Statim orta est lepra in fronte ei⁹
 corā sacerdotib; i domo dñi sup altare thi
 miamatis. Cūq; respexisset eum azarias p̄
 tifer. ⁊ omnes reliqui sacerdotes. viderunt
 lepra in fronte eius; ⁊ festinato expulerūt
 eū. Sed ⁊ ipse p̄teritus accelerauit egre
 di; eo q̄ sc̄sisset ilico plagam dñi. Fuit igit̄
 ozias rex lepro⁹ vsq; ad diem mōtis sue;
 et habitauit in domo separata. plenus lepra
 ob quā eiectus fuerat de domo dñi. Porro
 ioathan filius ei⁹ rexit domū regis; ⁊ iud i
 cauit pplm terre. Reliqua autē h̄monū ozie
 poꝝ et nouissimorū scripsit ysaias filius
 amos p̄pheta. Dormiuitq; ozias cū patri
 b; suis; ⁊ sepelierūt eum in agro regalium
 sepulchroꝝ eo q̄ esset lepro⁹; regnauitq;
 ioathan filius ei⁹ p̄ eo. CA. XXVII.

¶ Vngintiquinq; annoꝝ erat ioathā
 cū regnare cepisset; et sedecim an
 nis regnauit in iherlm. nomen ma
 tris ei⁹ iherusa. filia sadoch. Fecitq; qd̄ re
 ctū erat coram dño iuxta omnia q̄ fecerat
 ozias pater suus; excepto q̄ nō est ingress⁹
 templū domini; et adhuc pplus delinq̄bat.
 Ipse edificauit portam dom⁹ dñi excelsā;
 ⁊ in muro ophel multa ostruxit. Vrbes quo
 q; edificauit in mōtib; iuda; et in saltibus
 castella ⁊ turres. Ipse pugnauit ostra regē
 filioꝝ ammon. ⁊ vicit eū. Dederūtq; ei filij ā
 mon in tpe illo centū talenta argēti; ⁊ decē
 milia choros tritici; ac totidem choros oī
 Dec ei p̄buerūt filij ammon. in anno sc̄do ⁊
 tercio. Corrobortatusq; est ioathan; eo q̄
 direxiss; vias suas corā dño deo suo. Reliq̄

autē sermonū ioathā ⁊ omnes pugne ei⁹.
 ⁊ opa scripta sunt in libro regū isrl ⁊ iuda
 Vngintiquinq; annoꝝ erat cum regnare ce
 pisset; et sedecim annis regnauit in iherlm.
 Dormiuitq; ioathan cū patrib; suis; ⁊ se
 pelierunt eū in ciuitate dauid; et regnauit
 achaz filius ei⁹ p̄ eo. CA. XXVIII.

¶ Vnginti ānoꝝ erat achaz cū regna
 re cepisset; ⁊ sedecim ānis regnauit
 in iherlm. Non fecit rectū in aspectu
 domini sicut dauid pater ei⁹. sed ābulauit
 in vijs regū isrl; insup et statuas fudit ba
 alim. Ipse est qui adoleuit incensum i valle
 heimon; et lustrauit filios suos in igne. iū
 ritū gentium quas interfecit dñs in adue
 tu filioꝝ isrl. Sacrificabat q̄ ⁊ thimiam
 succēdebat i excelsis. ⁊ in collib; ⁊ s̄b omni
 ligno frondoso. Tradiditq; eū dñs de⁹ ei⁹
 in manu regis sirię; qui percussit eū magnaz
 q; p̄dam cepit de eius imperio; ⁊ adduxit i
 damascū. Manib; q̄ regis isrl tradit⁹ ē;
 et percuss⁹ plaga gradia. Deciditq; phacee
 filius romelie de iuda centū vnginti milia
 i die vno. oēs viros bellatores eo q̄ reliq̄
 sēt dñm deum patrū suoꝝ. Eodem tempore
 occidit zechū vir potens ex effraim maafi
 am filium regis. ⁊ ezricam ducem dom⁹ ei
 us; belchanā q̄ sc̄dm a rege. Ceperūtq; fi
 lij isrl de fratrib; suis ducenta milia mulie
 rū pueroꝝ ⁊ puellarū ⁊ infinitam predaz;
 ptulerūtq; eam in samariā. Ea tempestate
 erat ibi p̄pheta dñi noie obed. qui egressus
 obuiā exercitū venienti in samariam dixit
 eis. Ecce iratus domin⁹ de⁹ patrū vestroꝝ
 contra iudā. tradidit eos manibus vestris;
 ⁊ occidistis eos atrociter. ita vt ad celum
 p̄tingeret vestra crudelitas. Insup filios
 iuda et iherlm vultis vobis subicere i suos
 ⁊ ancillas; qd̄ nequaq; factū op⁹ est. Pec
 castis em̄ sup h̄ dño deo n̄ro. S; audite oī
 lium meū; ⁊ reducite captiuos q̄ adduxis
 tis de fratrib; vestris; q̄ magnus furor dñi
 in minet vobis. Steterūt itaq; viri de p̄
 cipib; filioꝝ effraim. azarias filius iohan
 nan. barachias filius mosollamoth. ezech
 ias filius sellū. ⁊ amafias fil⁹ hadali. cōtra
 eos qui veniebāt de p̄lio; ⁊ dixerūt eis. Nō
 introducetis huc captiuos; ne peccem⁹ do
 mino. Quare vultis adicere sup peccata
 vestra; ⁊ vetera cumulare delicta. Grande

quippe peccatū est: et ira furoris dñi immet
sup isrl. Dimiserūtq; viri isrl bellatores p̄
dam: et vniuersa que ceperāt coram p̄ncipi
bus et omni multitudīe: steteruntq; vi
ri quos sup memorauimus: et apprehēdēs
captiuos omnesq; qui nudi erāt: vestierūt
de spolijs. Cūq; vestissent eos et calciassent.
et refecissent cibo ac potu. vniuersosq; p̄tē
laborē. et adhibuissent eis curam: q̄cunq;
ambulare nō poterāt. et erāt imbecillo cor
pore. imposuerūt eos iumentis. et adduxē
ibericho ciuitatē palmarū ad fr̄es eoz ip̄i
q; reuerſi sunt in samariā. Tempore illo mī
sit rex achaz ad reges assiriorum. postulās
auxiliū. Venerūtq; ydumei et p̄cusserūt ml̄
tos ex iuda: et ceperūt p̄dam magnā. P̄bi
listim q; diffusi sunt p̄ vrbes campeſtres et
ad meridiem iuda: ceperūtq; bethſames. et
aylon. et gadiroth. ſoccho q; et thānam. et
gāzo cū viculis suis: et habitauerūt in eis.
Humiliauerat em̄ dñs iudam p̄pter achaz
regē iuda. eo q̄ nudasset eum auxilio. et cō
tēptui habuisset dñm: adduxitq; cōtra eū
teglathphalasar regē assirioz: q̄ et afflixit
euz et nullo resistente vastauit. Igit̄ achaz
spoliata domo dñi et domo regū ac p̄ncipuz
dedit regi assirioz munera: et tū nichil ei p̄
fuit. Inſup et in tpe angustie ſue auxit cō
temptū in dñm. Ipse p̄ se rex achaz imola
uit dñs damasci victimas p̄cuſſorib; suis et
dixit. dñs regū ſiue auxiliant̄ eis q̄s ego pla
cabo hoſtijs. et aderūt mihi. cū ecōtrario fu
erint ruine ei et vniuerso isrl. Direptis ita
q; achaz omnib; vasis domus dei atq; ofra
edis clauſit ianuas templi dei: et fecit ſibi al
taria in vniuersis angulis iheruſalim. In omnib;
q; vrbib; iuda extruxit aras ad cremādus
thus: atq; ad iracūdiā puocauit dñm deū
patrū ſuoz. Reliqua autē ſermonuz eius. et
omniū operū ſuoz p̄ioz et nouiſſimozum
ſcripta ſunt in libro regum iuda et iſrahel.
Dormiuitq; achaz cū patrib; ſuis: et ſepeli
erūt eum in ciuitate iheruſalim. Neq; em̄ recepe
rāt eum in ſepulchra regū isrl. Regnavitq;
ezechias filius ei⁹ p̄ eo. **CA. XXIX.**
Sicut ezechias regnare cepit cū viginti q̄n
q; eſſet ānoz: et vigintiove ānis regnavit
in iheruſalim. Nomen matris eius abia filia za
charie. Fecitq; qd̄ erat placitum in oſpectu
dñi: iux̄ omnia q̄ fecerat dauid pater ei⁹.

Ipſo anno et mense p̄mo regni ſui aperuit
valuas dom⁹ dñi. et inſtaurauit eas: ad i
itq; ſacerdotes atq; leuitas. et congregauit eos
in plateā orientālē dixitq; ad eos. Audite
me leuite. et ſanctificamini: mūdare domū
dñi dei patrū noſtroz: et auferre omne in
mūdiciā de ſanctuario. Peccauerunt p̄res
noſtri: et fecerūt malū in oſpectu dñi dei nr̄i.
derelinquētes eum: auerterūt facies ſuas
a tabernaculo dñi dei noſtri. et p̄buerūt dor
ſum: clauſerunt oſtia q̄ erant in porticu: et
extinxerūt lucernas: incēsumq; non adole
uerunt: et olocauſta nō obtulerūt in ſanctu
ario deo isrl. Cōcitatus eſt itaq; furor dñi
ſup iudam et iheruſalim: tradiditq; eos in cōmo
tionē. et in interitū et in ſibilū. ſicut ip̄i cer
nitis oculis veſtris. En corruerunt patres
noſtri gladijs: filij noſtri et filie noſtre. et cō
iuges captiue ducte ſūt p̄t̄ ſc̄el⁹. Nūc
q̄ placet mihi vt ineam⁹ fedus cū domino
deo isrl: et auertat a nobis furorem ire ſue.
Filij mei nolite negligere. Vos elegit dñs
vt ſtetis coram eo. et miniſtretis illi: colat̄
q; eū. et cremetis ei incēsum. Surrexerūt
q; leuite: maath filius amaſie. et iohel filius
azarie de filijs caath. Porro de filijs mera
ri: eis fili⁹ abdiar azarias filius iahalehel.
De filijs autē gerſo: iohaſili⁹ iemna. et edē
filius ioaha. Atvero de filijs eliſaphā: ſari
et iahikel. De filijs q; aſaph: zacharias et
mathamias necnō de filijs leman: iahikel. et
ſemei. Sed et de filijs ydithū: ſemeias et oyi
hel. Cōgregauerūtq; fratres ſuos et ſancti
ficati ſunt: et ingreſſi ſunt iuxta mandatū
regis et imperiū domini. vt expiarēt domū
dei. Sacerdotes q; ingreſſi templū dñi vt
ſanctificarēt illud extulerūt oēm imundiciā
quā itro repererāt in veſtibulo domus dñi
quā tulerūt leuite et aſportauerūt ad torrē
tē cedrō. Ceperūt autē p̄ma die mēſis p̄mi
mūdare et in die octauo ei⁹dem mēſis. in
greſſi ſunt porticū domus templi dñi. expia
uerūt templū dieb; octo: et in die ſextadeci
ma mēſis ei⁹dem. qd̄ ceperāt impleuerūt.
Ingreſſi q; ſunt ad ezechia regē: et dixerūt
ei. Sanctificauim⁹ omnem domū dñi. et al
tare olocauſti. vaſaq; ei⁹. necnō et menſā
poſitionis cū omnib; vasis ſuis. cunctaq;
templi ſuppellectilem quā poſuerat rex ac
chaz regno ſuo poſtq̄ p̄uaricatus ē: et ecce

exposita sūt omnia corā altari domini. **Cō** surgensq; diluculo ezechias rex. adunauit omnes p̄ncipes ciuitatis ⁊ ascēdit in domū domini: obtulerūtq; simul thauros septē ⁊ arietes septē. agnos septem. et hircos septem: pro peccato. p̄ regno. p̄ sanctuario. pro iuda. **Dixitq;** sacerdotib; filiis aaron: vt offerrent sup̄ altare dñi. **Ma**ctauerūt igit̄ thauros: ⁊ susceperūt sanguinē sacerdotes: et fuderūt illum sup̄ altare. **Ma**ctauerūt etiam arietes: ⁊ illoꝝ sāguinē super altare fuderūt. **I**molauerunt agnos: et fuderunt sup̄ altare sanguinem. **A**pplicuerūt hircos p̄ peccato corā rege. ⁊ vniūsa multitudo. **I**mposuerūt manū suas sup̄ eos: ⁊ imolauerūt illos sacerdotes: ⁊ asperferūt sanguinem eoz corā altari p̄ piaculo vniūseri isrl̄is. **P**ro omni quippe isrl̄ p̄ceperat rex vt olocauitū fieret pro peccato. **Cō**stituit q; leuitas in domo dñi. cū cimbalijs ⁊ psalterijs ⁊ citharis. scdm̄ dispositionem dauid ⁊ gad vidētis regis ⁊ nathā p̄lxte. **S**iquidē domini p̄ceptū fuit. p̄ manū p̄phetarum eius. **S**teterūtq; leuite tenentes organa dauid et sacerdotes tubas: et iussit ezechias vt offerrent olocauitū sup̄ altāe. **Cūq;** offerrent olocauitū ceperunt laudes canere dño. ⁊ clangere tubis: atq; i diuisis organis q̄ dauid rex isrl̄ repererat sc̄repāe. **O**mnī autē turba adorante. cantores et hī qui tenebant tubas erāt in officio suo: donec opleret̄ olocauitū. **Cūq;** finita esset oblatio: incuruat⁹ est rex. et omnes qui erāt cū eo: ⁊ adorauerūt. **P**recepitq; ezechias ⁊ principes leuitas vt laudaret̄ dñm̄ fimo: mib; dauid ⁊ asaph vidētis. qui laudauerūt deum magna leticia: ⁊ incuruato genu adorauerūt. **E**zechias etiam hec addidit. **I**mplesitis manus vestras dño: accedite ⁊ offerre victimas. ⁊ laudes in domo dñi. **O**btulit q; vniūsa multitudo hostias ⁊ laudes ⁊ olocauitū: mente deuota. **P**orro numer⁹ olocauitorum que obtulit multitudo hec fuit. **T**hauros sexaginta: arietes centū: agnos ducētos: sacrificauerūtq; dño boues sexcentos et oues tria milia: sacerdotes vtro pauci erāt nec poterāt sufficere vt pelles olocauitorū detraherēt. **V**nde ⁊ leuite fr̄es eoz adiuerūt eos: donec impleret̄ opus ⁊ sacrificarent̄ antistites. **L**euite quippe faciliōꝝ

ritū sacrificāt q̄ sacerdotes. **F**uerūt q; olocauitū pluria adipēs pacificoꝝ et libāma caustoz: ⁊ cōpletus est cultus domus dñi: letatusq; est ezechias et omnis p̄plus: eo qd̄ ministerium dñi esset cōpletum. **D**e repente quippe h̄ fieri placuerat. **CA. XXX**

Igit̄q; ezechias ad omnē isrl̄el et iudā: scripsitq; epistolas ad effraim et manassen: vt venirent ad domū domini in iherosol̄m. ⁊ facerēt p̄phāse domino deo isrl̄. **I**nito q; officio regis ⁊ p̄ncipum ⁊ vniūseri cetus isrl̄m: decreuerūt vt facerēt p̄phāse mense sc̄do. **N**on em̄ occurrerāt facere i tēpore suo: quia sacerdotes q̄ possēt sufficere sacrificari non fuerāt: ⁊ populus nondum cōgregatus fuerat in iherosol̄m. **P**lacuitq; sermo regi ⁊ omni multitudini: et decreuerūt vt mitterent nūcios in vniūserum isrl̄ de b̄sababē vsq; dan: vt venirent ⁊ facerent p̄phāse dño deo isrl̄ in iherosol̄m. **M**ulti em̄ n̄ fecerāt sicut lege p̄scriptū est. **P**errexerūtq; cursores cū epistolis ex regis imperio ⁊ p̄ncipum eius in vniūserum isrl̄ et iudam: iuxta id qd̄ rex iusserat p̄dicantes. **F**ilij isrl̄ reuerterunt ad domū domini abzaaz ⁊ ysaac ⁊ isrl̄: et reuertēt ad reliquias que effugerūt manus regis assirioꝝ. **N**olite fieri sicut p̄res vestri ⁊ fratres qui recesserūt a dño deo patrum suoz: et tradidit eos in interitū vt ip̄i cernitis. **N**olite indurare ceruices vestras sicut patres vestri. **T**radite manus dño: ⁊ venite ad sanctuariū eius qd̄ sacrificauit i eternū. **S**eruite dño deo patrum vestroz: et auerte a vobis ira furoris eius. **S**i em̄ vs reuerfi fueritis ad dñm: fratres vestri et filij habebunt misericordiā coram dñis suis. qui illos duxerūt captiuos: et reuertent̄ i terram hanc. **P**ius em̄ et clemens ē dñs deus vester: et non auerte faciem suam a vobis si ouerfi fueritis ad eū. **I**git̄ cursores p̄gebant velociter de ciuitate in ciuitatem. per terram effraim ⁊ manasse vsq; ad zabulō: illis irridētibus et subsannantibus eos. **A**tta: men quidam viri ex aser ⁊ manasse ⁊ zabulon acquiescentes officio: venerūt iherosol̄m. **I**n iuda vero facta est manus dñi vt daret eis cor vniūseri: vt facerēt iuxta p̄ceptū regis et p̄ncipum verbum dñi. **C**ōgregatiq; sūt in iherosol̄m p̄pli multi: vt facerēt solēnitatem azimoz i mēse sc̄do. **E**t surgētes d̄struxerūt

altaria que erant in iherosolymis atque vniuersa in quibus ydolis adolebatur incensum subiectes. Piecerunt in torrente cedron. Imolauerunt autem phase quarta decima die mensis secundii. Sacerdotesque atque leuite tandem sanctificationi obtulerunt olocausta in domo domini: steteruntque in ordine suo iuxta dispositionem et legem moysi hominis dei. Sacerdotes vero suscipiebant effundendum sanguinem de manibus leuitarum: eo quod multa turba sanctificata non esset: et idcirco imolarunt leuite phase his que non occurrerant sanctificationi domino. Magna etiam pars populi de effraim et manasse et ysachar et zabulon que sanctificata non fuerat comedit phase. non iuxta quod scriptum est: et orauit pro eis ezechias dicens. Dominus bonus propiciabit cunctis qui in toto corde requirunt dominum deum patrum suorum: et non imputabit eis quod minus sanctificati sunt. Que exaudiuit dominus: et placatus est populo. Feceruntque filii israel qui inuenti sunt in iherosolymis solennitatem azimorum septem diebus in leticia magna. laudantes dominum per singulos dies: leuiteque et sacerdotes per organa que suo officio congruebant. Et locutus est ezechias ad eorum omnium leuitarum: qui habebant intelligentiam bonam super domino: et comederunt septem diebus solennitatis: imolantes victimas pacificorum: et laudantes dominum deum patrum suorum. Placuitque vniuersae multitudini ut celebraret etiam alios dies septem: quod et fecerunt cum ingenti gaudio. Ezechias autem rex iuda prebuerat multitudini mille thauros: et septem milia ouium. Principes vero dederant populo thauros mille: et oves decem milia. Sanctificata ergo est sacerdotum plurima multitudo: et hilaritate perfusa omnis turba iuda tam sacerdotum et leuitarum quam vniuersae frequentie que venerat ex israel: per selitozque de terra israhel et habitaculum in iuda. Factaque est grandis celebritas in iherosolymis: qualis a diebus salomonis filii dauid regis israel in ea urbe non fuerat. Surrexerunt autem sacerdotes atque leuite benedicentes populo: et exaudita est vox eorum: puenitque oratio in habitaculum sanctum celi. CA. XXXI.

Unquam si fuisset rite celebrata: egres-
sus est omnis israel qui inuentus fue-
rat in urbibus iuda: et fregerunt simu-
lacrata succideruntque lucos: demoliti sunt ex-
cella: et altaria destruxerunt. non solum de vni-

uerso iuda et beniamin: sed et de effraimque
et manasse: donec penitus euerteret. Reu-
sique sunt omnes filii israel: in possessiones et ci-
uitates suas. Ezechias autem constituit tur-
mas sacerdotales et leuiticas per diuisiones
suas vniuersaque in officio proprio. tam sacer-
dotum videlicet quam leuitarum ad olocausta et
pacifica: ut ministraret et offerrent. canerentque
in portis castrorum domini. Pars autem re-
gis erat ut de propria eius substantia offerret
oloocaustum mane sero et vespere: sabbatis quo-
que et kalendis et solennitatibus ceteris: sicut
scriptum est in lege moysi. Preceperat autem
populo habitantium iherosolymis. ut daret pres-
sacerdotibus et leuitis: ut possent vacare legi
domini. Quod cum preberuisset in auribus multi-
tudinis plurimas obtulere primitias filii
israel. frumenti vini et olei: mellisque et omnium
que gignit humus decimas obtulerunt. Et
et filii israel et iuda qui habitabant in urbibus
iuda obtulerunt decimas bouum et ouium deci-
masque sanctorum que vouerat domino deo suo: at-
que vniuersa portantes fecerunt acervos plu-
rimos. Mense tercio ceperunt acervorum iace-
re fundamenta: et mense septimo operauerunt
eos. Cum ingressi fuissent ezechias et principes
eius viderunt acervos: et benedixerunt domino
ac populo israel. Interrogauitque ezechias sacer-
dotes et leuitas: cur ita iacerent acervi. Re-
spondit illi azarias sacerdos primus. de stirpe
sadoch dicens. Ex quo ceperunt offerri primi-
cie in domo domini. comedimus et saturati
sumus: et remanserunt plura: eo quod benedixit
dominus populo suo. Reliquiarum autem est copia
ista quam cernis. Precepit igitur ezechias: ut
prepararent horrea in domo domini. Quod cum fecis-
sent intulerunt tam primitias quam decimas: et
quecumque vouerant fideliter. Fuit autem prefectus
eorum chonemias leuita: et semel frater eius se-
cundus: post quem iehiel. et azarias. et naab.
et azahel. et iherimoth. iozabathque et elihel.
et iesmathias. et maath. et banaias. impositi
sunt manibus chonomie et semel fratris eius ex im-
perio ezechie regis. et azarie pontificis domini
domini: ad que omnia pertinebant. Chore vero fi-
lius iemna leuites. et ianitoz orientalis por-
te impositus erat his que sponte offerebantur
domino. primitiasque et consecratis in sancta sanctorum:
et sub cura eius edere. et beniamin ihesue et se-
meias. amariasque et sechymias. in ciuitatibus

acer totū: vt fideliter distribuere fratribus suis partes. minoribus atq; maioribus. exco-
ptis maribus ab annis tribus et sup. cūctis
qui ingrediebant templū dñi. Et q̄quid
p̄ singulos dies obducebāt in ministerio. at
q; obfuationibus iux̄ diuisiones suas: sacer
dotibus p̄ familias et leuitis. a vicesimo āno
et supra p̄ ordines et turmas suas. vniuerse
q; multitudinis tam vxoribus q̄ liberis eoz
vtriusq; sexus. fideliter cibi de his q̄ sancti
ficata fuerant p̄bebant. **S** et filioz aarō
p̄ agros et suburbana vrbium singularum
dispositi erant viri qui distribuere vniuerso
sexui masculino: de sacerdotibus et leuitis.
Fecitq; ezechias vniuersa que diximus in
omni iuda: operatusq; est bonū et rectum et
verū corā dño dōpatz suo. i vniuersa est u
ra ministerij dom̄ dñi iuxta legē et cerimo
nias: volens requirere deum suū in toto cō
de suo. **F**ecitq; et prosperatus est.

CA. XXXII.

Hec que et huiuscemodi veritatem
venit sennacherib rex assirioz: et in
gressus iudam obsedit ciuitates munitas.
volens eas capere. **Q**uōd cū vidisset ezechias
venisse sc̄ sennacherib et totū belli impetum
verti ostra iherusalem: mitto cū p̄ncipibus cōsilio
virisq; fortissimis vt obturarēt capita fō
tium qui erant extra vrbem: et hoc omnū
degerente sentētia congregauit plurimam
multitudinē: et obturauerūt cūctos fōtes.
et riuum q̄ fluebāt in medio terre dicētes.
Ne veniant reges assirioz: et inueniāt aq̄
rum abundantia. **E**dificauit q; agens in
dustrie omnes murū qui fuerat dissipatus:
et extruxit turres desup: et for̄fecit alterū
murū. **I**nstaurauitq; mello in ciuitate da
uid: et fecit vniuersi generis armaturam et
clipeos. **C**ōstituitq; p̄ncipes bellatoz in ex
ercitu: et euocauit vniuersos in platea por
te ciuitatis: ac locutus ē ad eos dicens.
Viriliter agite et confortamini: nolite time
re: nec paueatis regem assirioz et vniuersas
multitudinē que est cum eo. **M**ulto enim
plures nobiscū sunt q̄ cū illo. **C**ū illo em̄ ē
brachiū carneū: nobiscū dñs deus noster q̄
auxiliator est noster. pugnatq; pro nobis.
Confortatusq; est plus huiuscemodi verb
ezechie regis iuda. **Q**ue postq̄ gesta sūt:
misit sennacherib rex assirioz seruos suos

iherusalē: ipse em̄ cū vniuerso exercitu ob
sidebat iherusalē: ad ezechiam regem iuda. et
ad omnē pplm qui erat in vrbe dicens. **H**ec
dicit sennacherib rex assirioz. **I**n quo habē
tes fiduciam. sedetis obsessi iherusalem: **N**um
ezechias decepit vos. vt tradat morti i fa
me et siti: affirmans qd dñs deus vester libe
ret vos de manu regis assirioz. **N**ūquid n̄
iste est ezechias qui destruxit excelsa illius
et altaria. et p̄cepit iude et iherusalem dicens. co
ram altari vno adorabitis. et in ipso obure
tis incensum. **A**n ignoratis q̄ ego fecerim
et patres mei cūctis terrarū populis. **N**ū
quid p̄ualuerūt dii gentium omniūq; ter
rarū liberare regionem suā de manu mea.
Quis est de vniuersis dijs gentiū q̄s vasta
uerūt patres mei qui potuerit eruere pplm
suū de manu mea: vt possit etiā de vester eru
ere vos de hac manu. **N**on vos q̄ decepiat
ezechias. nec vana psuasionē deludat. neq;
credatis ei. **S**i em̄ nullus potuit deus cum
ctarū gentium atq; regionū liberare pplm
suum de manu mea. et de manu patrū meo
rū: osequenter nec deus vester poterit eru
ere vos de hac manu. **S**ed et alia m̄lta locuti
sunt serui eius ostra dñm deum: et ostra eze
chiam seruū eius. **E**pistolas q; scripsit ple
nas blasphemie in dñm deum isrl: et locutus
est aduersum eum. **S**icut dii gentiū cete
rarū non poterūt liberare pplm suum de ma
nu mea: sic et deus ezechie eruere n̄ poterit
pplm suum de manu ista. **I**nsup et clamore
magno lingua iudaica ostra pplm qui sede
bat in muris iherusalem p̄sonabat: vt terreret
eos. et caperet ciuitatem. **L**ocutusq; est cō
tra deū isrl: sicut aduersum deos populoz
terre opera manuum hominū. **D**rauerunt
igit̄ ezechias rex. et ysaias fili⁹ amos p̄he
tes aduersum hanc blasphemiam: ac uocife
rati sunt vsq; in celū. **E**t misit dñs angelū
suum: qui percussit omnē virū robustū et bel
latozem. et p̄ncipem exercitus regis assirio
rū: reuersusq; ē cū ignominia i terrā suā.
Cūq; ingressus esset domū dei sui: filij qui
egressi fuerant de vtero eius interfecerūt
eum gladio. **S**aluauitq; dñs ezechia et ha
bitatores iherusalem de manu sennacherib regis
assirioz. et de manu omniū: et p̄stitit ei quie
tem p̄ circuitum. **M**ulti etiā deferebant ho
stias et sacrificia dño in iherusalē. et munera

ezechie regi iuda. Qui exaltatus est post se
coram cunctis gentibus. In diebus illis egro-
tauit ezechias usque ad mortem: et orauit do-
minum. Exaudiuitque eum et dedit ei signum: sed
non iuxta beneficia que acceperat retribuit:
quia eleuatum est cor eius. Et facta est contra
eum ira: et contra iudam et iherusalem. Humi-
liatusque est postea eo quod exaltatum fuisset cor
eius: tam ipse quam habitatores iherusalem:
et idcirco non venit super eos ira domini in diebus
ezechie. fuit autem ezechias diues et inclitatus
valde: et thesauros sibi plurimos congrega-
uit argenti et auri: et lapidis preciosi. aroma-
tum et armorum vniuersi generis. et vasorum
magnum preciosum: apothecasque frumenti. vini. et
olei. et presepia omnium iumentorum: caulasque
pecoribus. et vrbes sex edificauit. Habebat
quippe greges ouium. et armentorum innumera-
biles: eo quod dedit ei dominus substantiam multa
nimis. Ipse est ezechias qui obturauit su-
periozem fontem aquarum syon: et auertit eas
subter ad occidentem vrbis dauid. In omnibus
operibus suis fecit prospere que voluit. Attamen
in legatione principum babilonis qui missi
fuerunt ad eum. ut interrogarent de portento
quod acciderat super terram. dereliquit eum dominus:
ut temptaretur et nota fierent omnia que erant in
corde eius. Reliqua autem sermonum ezechie.
et misericordiarum eius scripta sunt in visione
ysaie filij amos prophete: et in libro regum iu-
da et israel. Dormiuitque ezechias cum patribus
suis: et sepelierunt eum supra sepulcra filiorum
dauid. Et celebrauit eius exequias vniuersus
iuda et omnes habitatores iherusalem: regnauit
que manasses filius eius pro eo. CA. XXXIII.

Undecim annorum erat manasses cum
regnare cepisset: et quinquagintaque
annis regnauit in iherusalem. Fecitque
malum coram domino iuxta abominationes gen-
tium quas subuertit dominus contra filios israel: et con-
uersus instaurauit excelsa que demolitus fue-
rat ezechias pater eius: construxitque aras
baalim: et fecit lucos: et adorauit omnem mili-
tiam celi et coluit eam. Edificauitque alta-
ria in domo domini: de qua dixerat dominus. in iherusalem
erit nomen meum in eternum. Edificauit autem
eam cuncto exercitui celi. in duobus atrijs
domus domini: transireque fecit filios suos pro igne
in valle bethenon. Obsuabat somnia. secta-
batur auguria: maleficis artibus inserviebat

Habebat secum magos et incantatores: multas
que mala operatus est coram domino ut irri-
taret eum. Sculptile quoque et offatile signum
posuit in domo domini: de qua locutus est dominus
ad dauid et ad salomonem filium eius dicens.
In domo hac et in iherusalem quam elegi de cunctis
tribubus israel ponam nomen meum in sempiternum:
et mouere non faciam pedem israel de terra
quam tradidi patribus eorum: ita duxerat si
custodierint facere que precepi eis cunctaque
legem et ceremonias atque iudicia que manda-
ui per manum moysi. Tunc manasses seduxit
iudam et habitatores iherusalem: ut facerent ma-
lum super omnes gentes quas subuertit dominus
a facie filiorum israel. Locutusque est dominus ad eum
et ad populum illum: et attendere noluerunt. Ideo
superinduxit eis principes exercitus regis
assirorum: ceperuntque manassen: et vincula ca-
thenis atque pedibus duxerunt in babilonem.
Qui postquam coangustatus est orauit dominum de-
um suum: et egit penitentiam valde coram
deo patrum suorum. Deperatusque est eum et obse-
crauit intente: et exaudiuit orationem eius:
reduxitque eum iherusalem in regnum suum: et
agnouit manasses quod dominus ipse esset deus. Post
hec edificauit murum extra ciuitatem dauid
ad occidentem syon in valle ab introitu
porte piscium per circuitum usque ad ophel: et
exaltauit illum vehementer. Constituitque prin-
cipes exercitus in cunctis ciuitatibus iuda mu-
nitis: et abstulit deos alienos et simulacrum
de domo domini: aras quoque quas fecerat in monte do-
mus domini et in iherusalem: et proiecit omnia extra vr-
bem. Porro instaurauit altare domini: et imola-
uit super illud victimas et pacifica et laudem.
Precepitque iude ut seruiret domino deo israel. Atta-
men adhuc populus imolabat in excelsis do-
mino deo suo. Reliqua autem gestorum manasse. et
obsecratio eius ad deum suum: verba quoque vide-
ntium qui loquebantur ad eum in nomine domini
dei israel continentur in sermonibus regum israel.
Oratio quoque eius et exauditio et cuncta pecca-
ta atque contemptus: loca etiam in quibus edifi-
cauit excelsa et fecit lucos et statuas ante
quam ageret penitentiam scripta sunt in sermo-
nibus osai. Dormiuitque manasses cum pa-
tribus suis: et sepelierunt eum in domo sua: re-
gnauitque pro eo filius eius amon. Viginti duorum
annorum erat cum regnare cepisset: et duobus
annis regnauit in iherusalem. Fecitque malum

in conspectu dñi sicut fecerat manasses pater eius: et cunctis ydolis q̄ manasses fuerat fabricatus imolauit atq; seruiuit. et non est reuerit⁹ faciē dñi sic reuerit⁹ est manasses pater eius: et multo maiora deliquit. Cūq; cōiurassent aduersus eū serui sui infecerūt eū i domo sua. Porro reliqua ppli mltitudo cecis his qui amon pcesserāt ostendit regē iohiam filiū ei⁹ p eo. **CA. XXXIII.**
Ceto annoz erat iohias cū regnare cepisset: et triginta et vno anno regnauit i iherusalē. Fecitq; qd̄ erat rectū in cōspectu dñi: et ambulauit in vijs dauid patris sui: nō declinauit neq; ad dextram neq; ad sinistrā. Octauo autē anno regni sui cū adhuc esset puer. cepit q̄rere deum patris sui dauid: et duodecimo anno post q̄ ceperat mūdauit iudā et iherlm̄ ab excelsis et lucis simulacrisq; et sculptilibus. Destruerūtq; corā eo aras baali: et simulastra q̄ superposita fuerāt demoliti sūt. Lucos etiā et sculptilia succidit atq; omniuit: et sup tumulos eoz qui eis imolare osueuerāt fragmenta disperfit. Ossa p̄terea sacerdotum obussit in altarijs ydolorū: mūdauitq; iudam et iherlm̄. Sed et in vrbib; manasse et effraim et symeon vsq; neptalim cuncta subuertit. Cūq; altaria dissipasset et lucos et sculptilia struisset in frustra: cūctaq; delubra demolitus esset d̄ vniuersa terra isrl̄: reuersus est iherlm̄. Igit̄ anno octauodecimo regni sui mundata iā terra et templo dñi: misit saphaz filiū eselie et maasiam p̄ncipes ciuitatis: et ioha filiū ioachaz a omtarijs: vt instaurarent domū dñi dei sui. Qui venerūt ad helchiam sacerdotem magnū: acceptaq; ab eo pecunia q̄ illata fuerat i domū dñi: et quam cōgregauerāt leuite et iamitores de manasse et effraim et vniuersis reliq; isrl̄: ab omni q̄ iuda et beniamin et habitatorib; iherlm̄: tradiderūt in manibus eoz qui p̄erat operarijs in domo dñi: vt instauraret templū: et infirma queq; sartirēt. At illi dederūt eam artificib; et cementarijs: vt emerent lapides de lapidicinis et ligna ad omiffuras edificij: et ad otignationē domoz quas destruxerāt reges iuda. Qui fideliter cūcta faciebant. Erant autē ip̄positi operantiū iabat et abdias de filijs merari: zacharias et mosollam de filijs caath: qui

vigebāt opus: omnes leuite sciētes organis canere. Sup eos vero qui ad diuersos vsus onera portabāt: erāt scribe: et magistri de leuitis iamitores. Cūq; efferrēt pecuniam que illata fuerat in templū dñi: reperit helchias sacerdos librū legis dñi p manum moyfi: et ait ad saphā scribam. Librū legis inueni in domo dñi: et tradidit ei. At ille intulit volumen ad regē et nunciauit ei dicens. Omnia q̄ dedisti in manu seruoꝝ tuoz: ecce cōplent. Argentū qd̄ repertū ē in domo dñi oflauerūt: datūq; est p̄fectis artificib; et diuersa opera fabricantū: p̄terea tradidit mihi helchias sacerdos hūc librū. Quē cum rege p̄sente recitass; audissetq; ille verba legis: scidit vestimenta sua: et p̄cepit helchie et aichā filio saphā: et abdon filio miha: saphā q̄ scribe: et asaiē suo regis dicēs. Ite et orate dñm p me et pro reliquijs israhel et iuda: sup vniuersis s̄mōnibus libri istius qui repertus ē. Magnus em̄ furor dñi stillauit sup nos: eo q̄ n̄ custodierint patres nostri verba dñi: vt facerēt omnia q̄ scripta sunt in isto volumine. Abijt ḡ helchias et hi qui simul a rege missi fuerant ad oldam p̄phetem vxorem sellum filij thecuath filij aras: custodis vestium: q̄ habitabat in iherlm̄ in sedā: et locuti sunt ei verba que sup narrauimus. At illa r̄ndit eis. Hec dicit dñs de⁹ isrl̄. Dicite viro qui misit vos ad me. Hec dicit dñs. Ecce ego inducam mala sup locū istum et sup habitatores ei⁹: cūctaq; maledicta q̄ scripta sūt in libro hoc quem legerūt corā rege iuda: quia dereliquerūt me et sacrificauerūt dijs alienis vt me ad iracundiam puocarent in cunctis operib; manuū suarū. Idcirco stillabit furor meus sup locū istum: et n̄ extinguet. Ad regem autē iuda qui misit vos p dño deprecādo: sic loquimini. Hec dicit domin⁹ deus isrl̄. Quoniā audisti verba voluminis: atq; emollitū est cor tuū: et humiliatus es in conspectu dñi sup his que dicta sunt ostra locū hunc et habitatores iherlm̄: reueritusq; faciē meā scidisti vestimenta tua et fleuisti corā me: ego q̄ exaudiui te dicit dñs. Tam em̄ colligā te ad patres tuos: et infereris in sepulcrū tuum in pace: nec videbunt oculi tui malum: quod ego inductur⁹ sū sup locū istū et sup hitatores

eius. Retulerunt itaque regi cuncta quae dixerat. At ille uocatis uniuersis maioribus natu iuda et iherosolimam ascendit in domum domini unaque omnes uiri iuda et habitatores iherosolimae. sacerdotes et leuite et cunctus populus a minimo usque ad maximum. Quibus audientibus in domo domini legit rex omnia uerba uoluminis: et stans in tribunali suo percussit fedus coram domino ut ambularet post eum: et custodiret precepta et testimonia et iustificationes eius in toto corde suo: et in tota anima sua: faceretque quae scripta sunt in uolumine illo quod legerat. adiurauit quoque super hoc omnes qui reperi fuerant in iherosolima et beniamin: et fecerunt habitatores iherosolima iuxta pactum domini dei patrum suorum. Abstulit ergo iosias cunctas abominationes de uniuersis regionibus filiorum israel: et fecit omnes qui residui erant in israel seruire domino deo suo. Cunctis diebus eius non recesserunt a domino deo patrum suorum.

CA. XXXV. = trum suorum.

Ecit autem iosias in iherosolima phase domino: quod imolatum est quartadecima die mensis primi. Et constituit sacerdotes in officijs suis: uox autem est eos ut ministrarent in domo domini. Leuitis quoque ad quorum eruditionem omnis israel sanctificabatur domino: locutus est. **P**onite archam in sanctuario templi: quod edificauit salomon filius dauid rex israel. Nequaquam enim eam ultra portabitis. **N**unc ergo ministrare domino deo uestro et populo eius israel: et parate uos per domos et cognationes uestras in diuisionibus singulorum sicut precepit dauid rex israel: et descripsit salomon filius eius: et ministrare in sanctuario per familias turmasque leuiticas: et sanctificati imolante phase. **F**rateres etiam uestros ut possit iuxta uerba que locutus est dominus in manu moysi facere. parate. **D**edit preterea iosias omni populo qui ibi fuerat inuentus in solennitate phase agnos et hircos de gregibus et reliqui pecoris triginta milia: bouesque tria milia. **H**ec uero regis uniuersa substantia. **D**uces quoque eius sponte quod uouerant obtulerunt: tam populo quam sacerdotibus et leuitis. **P**orro helchias et zacharias et iehibel principes domus domini dederunt sacerdotibus ad faciendum phase pecora omixtim duo milia sexcenta: et boues trecentos. **C**honenias autem et semeias etiam et nathanael fratres eius: necnon asabias et iabibel et iozabad principes leuitarum: dederunt ceteris

leuitis ad celebrandum phase. quique milia pecorum: et boues quingentos. **P**reparatumque est ministerium et steterunt sacerdotes in officio suo: leuite quoque in turmis suis iuxta regis imperium: et imolatus est phase. **A**sperseruntque sacerdotes manus suas sanguine: et leuite straxerunt pelles olocustorum: et separauerunt ea ut daretur per domos et familias singulorum: et offerrent domino sicut scriptum est in libro moysi. **D**e bubus fecerunt quoque similes. **E**t assauerunt phase super ignem: iuxta quod in lege scriptum est. **P**acificas uero hostias coxerunt in leberis et cacabis et ollis: et festinato distribuerunt uniuerse plebi: sibi autem et sacerdotibus pro ea parauerunt. **N**am in oblatione olocustorum et adipum usque ad noctem sacerdotes fuerunt occupati. unde leuite et sibi et sacerdotibus filiis aaron parauerunt nouissimis. **P**orro cantores filii asaph stabant in ordine suo: iuxta preceptum dauid et asaph et lexman et ydithun prophetarum regis. **I**anitores uero per portas singulas obseruabant: ita ut ne puero quidem discederet a ministerio. **Q**uamobrem et fratres eorum leuite parauerunt eis cibos. **O**mnis igitur cultura domini rite completa est in die illa: ut faceret phase. et offerrent olocusta super altare domini iuxta preceptum regis iosie. **F**ecerunt quoque filii israel qui reperi fuerant ibi phase in tempore illo et solennitatem azimorum: septem diebus. **N**on fuit phase simile huic in israel a diebus samuelis prophete: sed nec quisquam de cunctis regibus israel fecit phase sicut iosias sacerdotibus et leuitis et omni iude et israel qui reperi fuerant: et habitantibus in iherosolima. **D**ecimo uero anno regni iosie hoc phase celebratum est. **P**ostquam inaurauit iosias templum ascendit nechao rex egypti ad pugnandum in carthamis iuxta eufraten: et precessit in occursum eius iosias. **A**t ille missis ad eum nuncijs ait. **Q**uid mihi et tibi rex iuda? **N**on aduersum te hodie uenio: sed contra aliam pugno domum: ad quam me deus festinato ire precepit. **D**efine aduersum deum facere qui mecum est: ne interficiat te. **S**oluit iosias reuertens sed parauit contra eum bellum: nec acquieuit sermonibus nechao ex ore dei: uerum prexit ut dimicaret in campo mageddo. **I**bique uulneratus a sagittarijs dixit pueris suis. **E**ducite me de populo quia oppido uulneratus sum. **Q**ui transtulerunt eum de curru in alterum currum